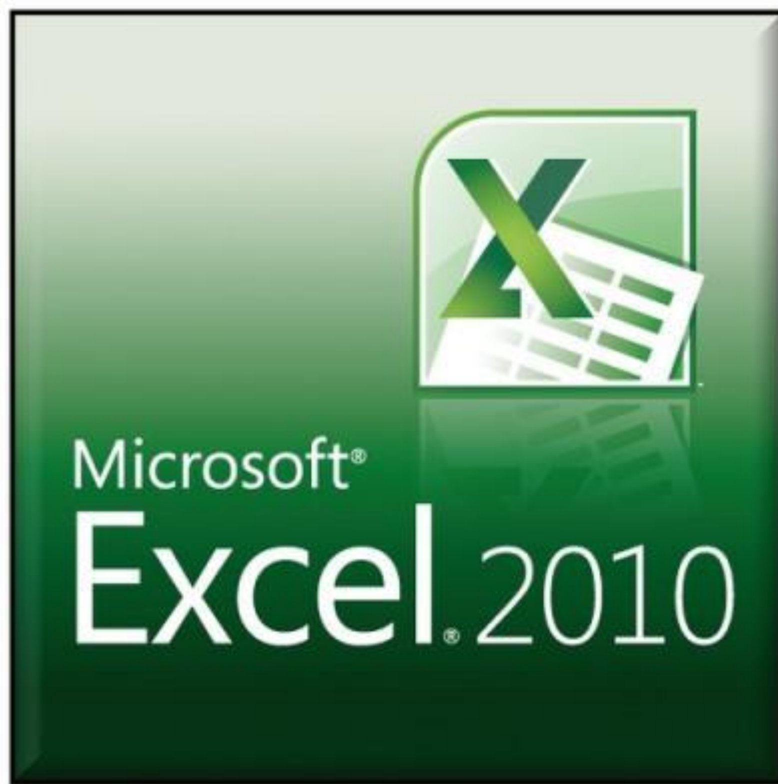

بسم الله الرحمان الرحيم

هەرگیز مەوەستە لە بەخشینی ئەو شتەی دەیزانیت

چونکە بەیانی دەچیتە ژێر گڵەوە هیچت بۆ نامێنێتەوە

جگە لەوەی بەخشیووتە لەدوای مردن بۆت ئەمێنێتەوە

فێربونی مایکرۆسۆفت ئێکسڵ 2010

نووسەر- هەردی کانبی

ناوی کتێب – فـێربونی مایکرۆسۆفت ئێکسڵ **2010**

نووسـەر – هەردی کانبی احمد

دەربارەی – بەرنامەی مایکرسۆفت ئێکسڵ

ساڵ – هاوینی **2013**

ئەم کتێبە پێشکەشە بە هەموو هاورێیانم

هەموو ئەو هاورێیانەی کە لێم دوورن وە ئەو

هاورێیانەی کە من جێم هێشتوون و وە ئەو

هاورێیانەی منیان جێ هێشتووە وە پێشکەشە

بە هەموو فێرخوازانەی کە ئارەزو مەندن فێری

ئەم بەرنامەیە ببن.

نووســـەر : هەردی کانبی

زانکۆی سلێمانی – بەشی ژمێریاری

پێشەکی:-

سەرەتا بەناوی خودای گەورەو میهرەبان بۆ من دڵ خۆشیەکی زۆرە کە خودای میهرەبان دەرفەت و توانای بەخشیە من کە بتوانم کتێبێکتان بۆ ئامادە بکەم بۆ هەموو ئارەزو مەندانی زانستی کۆمپیتەر کە هیوادارم سوود لەم کتێبە وەربگرن وە هەروەها ببیتە هۆی دەوڵەمەن کردنی کتێبخانەی کوردی لە بواری کۆمپیتەردا وە هیوادارم هەموو ئەو کەسانەی کە ئارەزو مەندن فێری ئەم بەرنامەیە ببن سوود لەم کتێبە وەربگرن.

وە ئەم کتێبە پێشکەشە بە هەموو کەسێك و بە بێ بەرامبەرە ، بۆ ئەوەی هەموو کەسێك سوودی لێوەربگرێت.

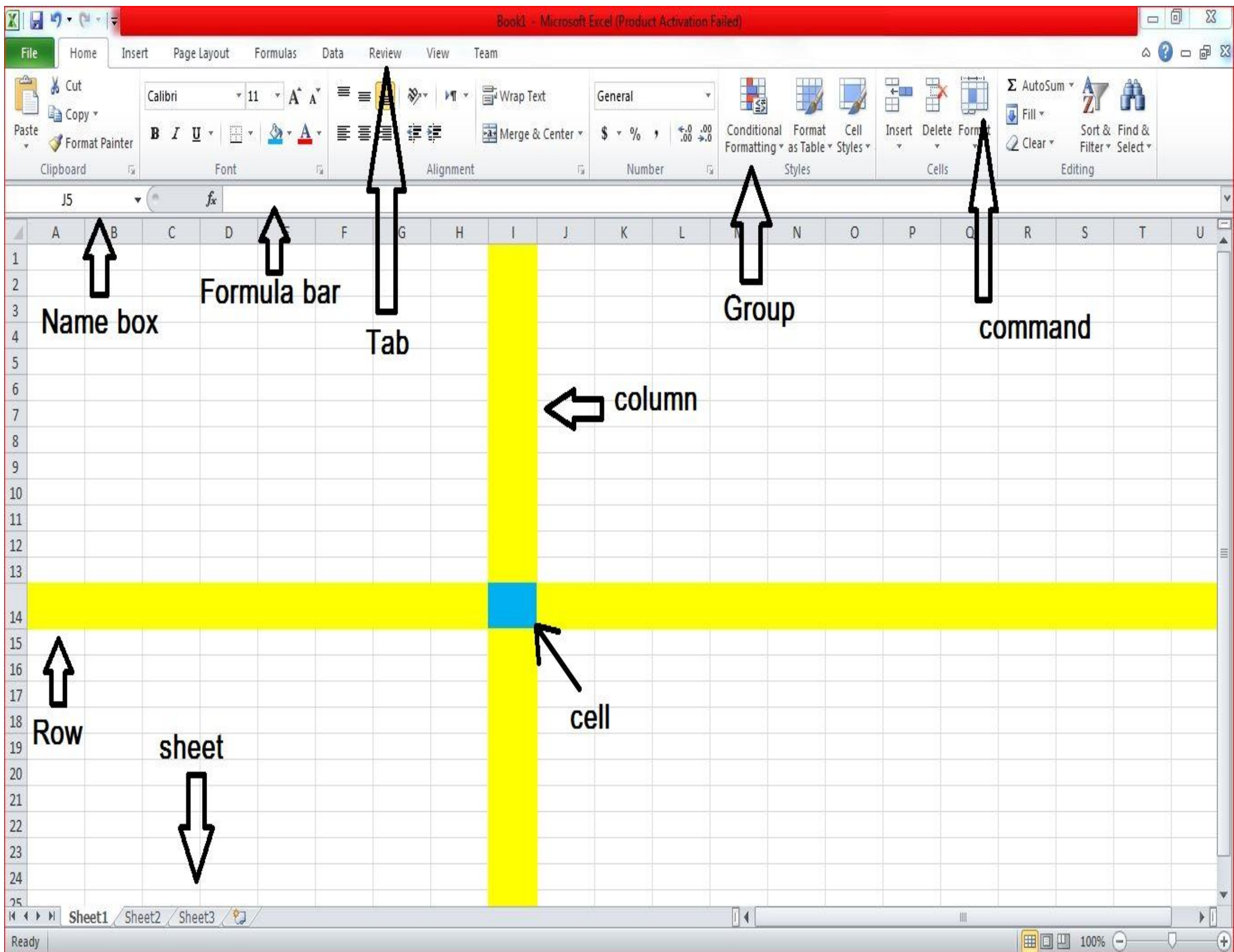
(لە کەموو کوریو هەڵەکانم ببورن)

پێرست

چۆنیەتی گەیشتن بەبەرنامەکە :-

Microsoft Excell 2010 <= Microsoft office <= All program <= Start

ئەمە روکاری بەرنامەکەیە کە دەکرێتەوە:

روکاری بەرنامەکە:

ئەم بەرنامەیە لە (**1717960704**) خانە پێك هاتووە ئەم خانانەش لە یەکگرتنی (کۆڵۆم) و (رۆیەکان) پێکدێت.

کۆڵۆمەکان ژمارەیان (**16384**) دانەیمە ئەم کۆڵۆمانەش ناونراون بە حەرفی ئینگلیزین(**A,B,C,D,F,G,H,I,J,...**).

رۆیەکان ژمارەیان (**1048576**) دانەیە ئەم رۆیانەش ناونراون بە ژمارەکان (**1,2,3,4,5,6,7,8,9**)

لە بەشی سەرەوەی **Name Box** هەیە کە لێرەدا کلیك لە هەر خانەیەك بکەین

راستەوخۆ لێرەدا ناوەکەی دەنوسێت ناونانی خانەکانیش بە حەرفی (کۆڵۆم) وە ژمارەی(رۆیەکان) دەنوسرێت .

بەرنامەکە لە سێ (**Sheet**) پێك هاتووە کە ئێمە دەتوانین ئەم شیتانە زیادبکەین.

بەشی یەکەم

باسکردنی لیستەکان

لیستی File

ئەم لیستە لەم بەشانەی خوارە پێکدێت :- ئەم لیستە لەم بەشانەی خوارە پێکدێت :-

1/save : بە کاردێت بۆ پاشەکەوت کردنی داتاکان.

2/Save as : بەکاردێت بۆ پاشەکەوت کردنی داتاکان دووبارە بەناوێکیتر

3/open : بەکاردێت بۆ کردنەوەی فایلێکی خەزن کراو.

4/New : بە کاردێت بۆ کردنەوەی پەرەیەکی تازە بەم هەنگاوانە:

(New => blanck workbook => create) .

5/close : بەکاردێت بۆ داخستنی روکاری بەرنامەکە.

6/information : لێرەدا زانیاریمان دەداتێ دەربارەی بەرنامەکە.

7/Recent لێرەدا: هەموو ئەو پرۆژانە دەبینین کە لەوەو پێش پاشەکەوتمان

8/print : بەکاردێت بۆ خستنە سەر لاپەرەی داتاکانمان.

9/Help : بەکاردێت بۆ زانیاری زیاترو پشتیوانی لەسەر بەرنامەکە.

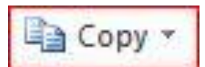
10/Exit : بەکاردێت بۆ چونەدەرەوە لە بەرنامەکە.

لیستی Home

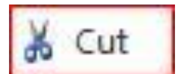
ئەم لیستە لە م بەشانەی خوارەوە پێکدێت

یەکەم :- Clipbord

ئەم بەشە لەم ئایکۆنانە پێکدێت

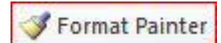
copy/1 : بەکاردێت بۆ لەبەرگرتنەوەی نوسین.

cut/2 : بەکاردێت بۆ هەڵگرتنی نوسین لە شوێنێك بۆ شوێنێکیتر.

paste/3 : بەکاردێت بۆ دانانی نوسین.

Format paiter/4 :بەکاردێت بۆ گواسنەوەی فۆرمات لە نێوان خانەکاندا.

سەرنج

فۆرمات واتە جۆری فۆنت و رەنگی فۆنت و رەنگی پشتەوە و هەموو ئەو شتانەی پەیوەندی بە خانە کەوە هەیە.

دووەم :- Font

ئەم بەشە لەم ئایکۆنانە پێکدێت

Font/1 : بەکاردێت بۆ دیاری کردنی جۆری فۆنتەکە.

Font size/2 : بەکاردێت بۆ دیاریکردنی قەبارەی فۆنتەکە.

Font color/3 : بەکاردێت بۆ گۆرینی رەنگی فۆنت.

Fill color /4 : بەکاردێت بۆ گۆرینی رەنگی پشتەوەی خانەکان.

Increase Font size/5 : بەکاردێت بۆ گەورەکردنی قەبارەی فۆنت.

Decrease Font size/6 : بەکاردێت بۆ بچوك کردنی قەبارەی فۆنت.

Bottom Border/ 7 : بەکاردێت بۆ دروست کردنی چوارچێوە بۆخانەکان .

سێیەم :- Alignment

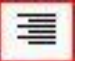
ئەم بەشە لەم ئایکۆنانە پێکدێت

1 /Top Align : بەکاردێت بۆ گواستنەوەی نوسین بۆ بەشی سەرەوەی خانەکە.

2/BottomAlign: بەکاردێت بۆ گواسنەوەی نوسین بۆ بەشی خوارەوەی خانەکە.

3/Middle Align : بەکاردێت بۆ گواسنەوەی نوسین بۆ بەشی ناوەراستی خانەکە.

4/ Align Text to left : بەکاردیت بۆ گواسنەوەی نوسین بۆ لای چەپی خانەکە.

5/Align Text to Right: بەکاردێت بۆ گواستنەوە نوسین بۆ لای راستی خانەکە.

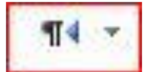

6/Center : بەکاردیت بۆ گواستنەوە نوسین بۆ ناوەراستی خانەکە.

Orintation/7 : بەکاردیت بۆ گۆرینی شێوازی نوسین .

نوسینەکە لەسەرەوە بۆ خوارەوە بێت یان لە خوارەوە بۆ سەرەوە بێت یان لار کردنەوەی نوسین بە چەند گۆشەیەك.

Left to Right Text /8 : بەکاردیت بۆ دیاری کردنی شوێنی نوسین دەسپێکردنی لە لای راست یان لەلای چەپ یان لە هەردولاوە.

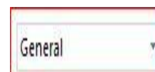
Wrap Text /9 : بەکاردێت بۆ نوسینی چەند دیرێك لە خانە یەکدا.

Merge& Center/10 : بەکاردێت بۆ لێکدانی چەند خانەیەك واتە چەند خانە یەك دەکەین بە یەك خانە.

چوارەم :- Number

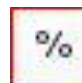
ئەم بەشە لەم ئایکۆنانە پێکدێت

Number format/1 : لەم بەشەدا خانەکە تایبەت مەند دەکەین بەوەی کە تەنها ژمارە یان کات یان بەروار یان هەرشتێك کە بمانەوێت تیا داخڵ بکرێت.

Accounting Number format /2 : بەکاردێت بۆ دانانی نیشانەی پارە(عمولة) بۆ خانەکان وەك نیشانەی ($، €، £، Ç).

Percent style/3 : بەکاردێت بۆ نوسینی ڕێژەی سەدی لەخانەکاندا (٪)

Comma style/4 : بە کاردێت بۆ دانای فاریزە بۆ ژمارەکان کە لەبەینی هەر سێ ژمارە دا خۆی فاریزەیەك دادەنێت (1،000،000،000)

Increase Dicemal /5 : بەکاردێت بۆ زیاد کردنی (سفر)لە دوای فاریزە.

Decease Dicemal/6 : بەکاردێت بۆ کەم کردنەوەی (سفر)لە دوای فاریزە.

پێنجەم :- Styles

ئەم بەشە لەم ئایکۆنانە پێکدێت:-

Format as table/1: لەم بەشەدا دەتوانین شێوازی جۆراوجۆر بۆ خشتەکەمان دابنێین کە پاشان باسی دروست کردنی خشتە دەکەین.

Cell styles /2: لەم بەشەدا دەتوانین چەندشێوازێکی جیاوازبدەین بەخانەکان.

Counditional formating/3 : ئەم بەشە گرنگیەکی زۆری هەیە لە بەرنامەکەدا چونکە دەتوانین بە هۆی ئەم بەشەوە رەنگی فۆنت رەنگی پشتەوە شێوازی چوارچێوەی خانەکەو زۆرشتیش بگۆرین بە پێی ئەو مەرجەی خۆمان بۆی دادەنێین.

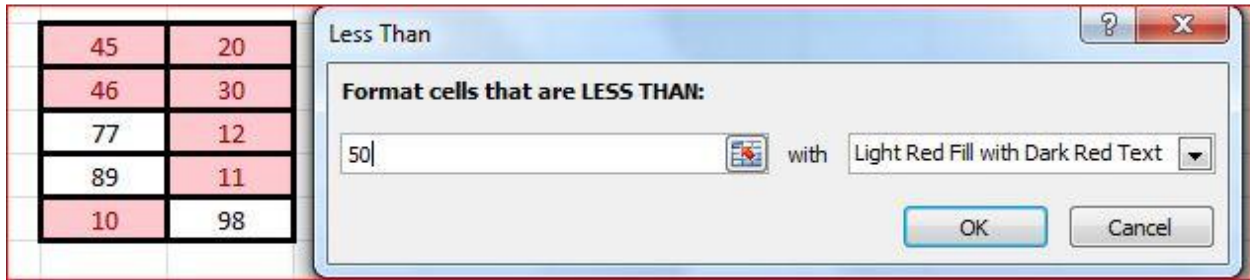

باسکردنی بەشی Counditinal formatting: -

لەم شێوازانەی خوارەوە پێکدێت :-

Hilghtghtin cells Rules/1 :-

لەم بەشەدا ئێمە خۆمان مەرج بۆ خانەکە دادەنێین کە ئەم خانەیە گەوەرەتر یان بچوکتر یان یەکسان بێت بە ژمارەیەك ئەوا ئەگەر مەرجەکە هاتە دی ئەوا رەنگی فۆنتەکە یان رەنگی پشتەوەی خانەکە یان رەنگی چوارچێوەکەی بگۆرێت.

لێرەدا ئێمە نوسیومانە هەرژمارەیەك بچوكتر بوو لە (**50**) ئەوا با باگراوندی پشتی خانەکە (سوور) بیت.

وەك لە وێنەکەدا دیارە دەتوانی ژمارەکە بگۆڕین وە لەبەشی لای راستیش شێوازەکە بگۆڕین بە رەنگی فۆنت یان رەنگی چوارچێوەی خانەکە یان گۆڕانکاری لە رەنگەکاندا بکەین.

2/ Data bars : -

لەم بەشەدا خۆی بە پێی ریزبەندی لە گەورەوە بۆ بچوك رێژەی خانەکە پر دەبێتەوە.

45	20
46	30
77	12
89	11
12	98
19	185
10	87
99	98
10	70

3/Color scales :-

لەم بەشەدا راستەوخۆ خانەكان بەچەند رەنگێكی جیاواز رەنگ دەكات.

45	20
46	30
77	12
89	11
12	98
19	185
10	87
99	98
10	70

4/Icon sets :-

لەم بەشەدا چەند ئایكۆنێكی جوان ئامادەكراوە كەدەتوانین راستەوخۆ بۆ خانەكان مانی دابنێیین.

1	10
2	20
3	30
4	40
5	50

1	10
2	20
3	30
4	40
5	50

1	10
2	20
3	30
4	40
5	50

1	10
2	20
3	30
4	40
5	50

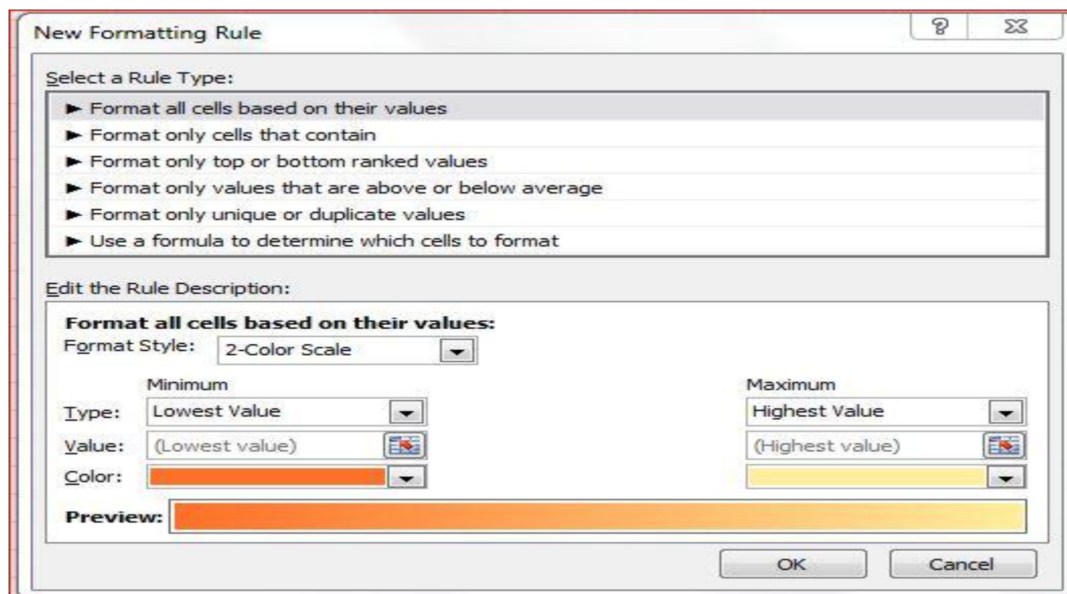
1	10
2	20
3	30
4	40
5	50

1	10
2	20
3	30
4	40
5	50

لەگەڵ چەند شێوازێكیتردا كە دەتوانین وەك ئەم نمونانەی سەرەوە تاقیان بكەینەوە.

: New Rule/5

لەم بەشەدا ئێمە خۆمان دەتوانین فۆرماتین دروست بکەین بەچەند شێوەیەکی جیاواز .

- : Clear Rule/6

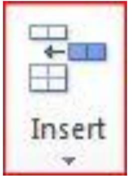
ئەم بەشە بەکاردێت بۆ لابردنی ئەو شێوازانەی سەرەوا کە باسمان کرد واتا گێرانەوەی خانەکە بۆ باری ئاسای.

1	8
2	9
3	10
4	11
5	12

1	8
2	9
3	10
4	11
5	12

شەشەم : Cells

ئەم بەشە لەم ئایکۆنانە پێکدێت:-

Insert/1 -: ئەم ئایکۆنە واتە زیاد کردن کە ئە ویش چوارجۆرە :

A _ Insert cell -: بەکاردێت بۆ زیاد کردنی خانەیەك.

B _ Insert sheet colums -: بەکاردێت بۆ زیادکردنی(**Colom**)

C _ Insert sheet Rows : - بەکاردێت بۆ زیاد کردنی(**Row**)

D _ Insert sheet : - بەکاردیت بۆ زیادکردنی (**Sheet**)

Delete/2 -: ئەم ئایکۆنە واتە سرینەوە ئەویش چوارجۆرە :

A_ Delete cell -: بەکاردێت بۆ سرینەوەی خانەیەك.

B _ Delete sheet colums -: بەکاردێت بۆ سرینەوەی (**collom**).

C _ Delete sheet Rows -: بەکاردێت بۆ سرینەوەی(**Row**).

D_ Delete sheet -: بەکاردێت بۆ سرینەوەی(**sheet**).

Format/3 -: ئەم ئایکۆنە لەم بەشانە پێکدێت

Row height _A -: بەکاردێت بۆ گۆرینی بەرزی (**Row**) .

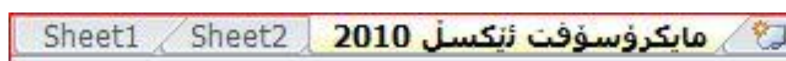
Colum width _B -: بەکاردێت بۆ گۆرینی پانی (**colum**) .

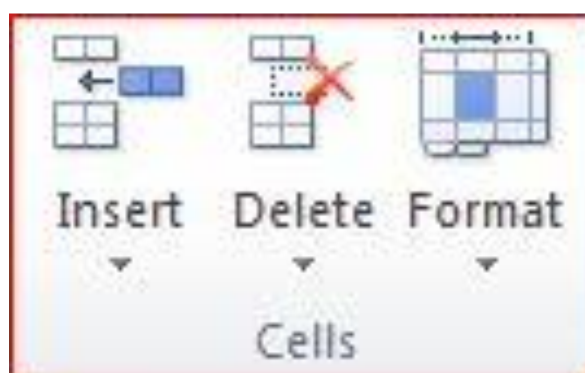
Hide &Unhide _C -: بەکاردێت بۆ شاردنەوەو پیشاندان.

(Hide Row,Hide colum,Hide sheet)(Unhide Row, Unhide coulm)

Rename sheet _D -: بەکاردێت بۆ گۆرینی ناوی (**sheet**) .

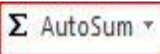
Tab color _G -: بەکاردیت بۆ گۆرینی رەنگی (**sheet**).

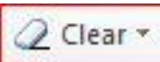
حەوتەم :- Editing

ئەم بەشە لەم ئایکۆنانە پێکدێت:-

Auto sum/1 -: کەلێرەدا **5** فەکشنی تیایە ئەم فەکشنانە ناسراون

بە فەکشنەکانی(**Auto sum**) کە لە دوایدا باسیان دەکەین.

Clear/2 -: ئەم ئایکۆنە واتە پاکردنەوە (سڕینەوە)ی خانەکان کە

ئەمیش لەم بەشانە پێکدیت.

Clear format A_ :- بە کاردێت بۆ سڕینەوەی فۆرماتی خانەکان.

فۆرمات واتە (ڕەنگی فۆنت ، قەبارەی فۆنت،جۆری فۆنت ، .....هتد).

Clear contents B_ :- بەکاردێت بۆ سڕینەوەی نوسینی ناوخانەکان.

Clear coments C_ :- بەکاردێت بۆسڕینەوەی کۆمێنتی خانەکان.

Clear Hyperlinks D_:- بەکاردێت بۆ سڕینەوەی ئەو لینکانەی دا.

مان ناوە لەسەر خانەکان.

Clear All E_ :- بەکاردێت بۆ سڕینەوەی ئەو بەشانەی پێشەوە کە

باسمان کرد هەمووی بەیەکەوە.

3/ Sort & filter :ـ

ئەم ئایكۆنە لەم بەشانە پێكدێت

A_ Sort A to Z : بەكاردێت بۆریزكرنی خانەكان بە پێی حەرفی ئەبجەدی لە (**A**) بۆ (**Z**).

B_ Sort Z to A : بەكاردیت بۆ ریزكردنی خانەكان بە پێی حەرفی ئە بجە دی (**A**)بۆ (**Z**) یان بە بیجە وانە وە .

sort (A) to (Z)		
rekan		ari
zryan		azad
shady		ari
kany		Ahmad
hardy	→	kamaran
kamaran		kany
fryad		fryad
ari		shady
azad		rawa
rawa		rekan
Ahmad		zryan

sort (Z) to (A)		
rekan		zryan
zryan		hardy
shady		shady
kany		kany
hardy	→	rawa
kamaran		fryad
fryad		kamaran
ari		azad
azad		ari
rawa		akam
Ahmad		Ahmad

C_ Filter :ـ

ئەم ئایکۆنە واتە جیاکردنەوە (پاڵاوتن)، جیا کردنەوەی زانیاریەك لە نێوان کۆمەڵێك زانیاریدا.

ID	name	age	phone
1	hardy	17	770
2	akam	18	750

ID	name	age	phone
1	hardy	17	770
2	akam	18	750
3	ari	19	770
4	azad	13	750
5	ahmad	12	770
6	shwan	19	750
7	sheren	22	770

سەرنج

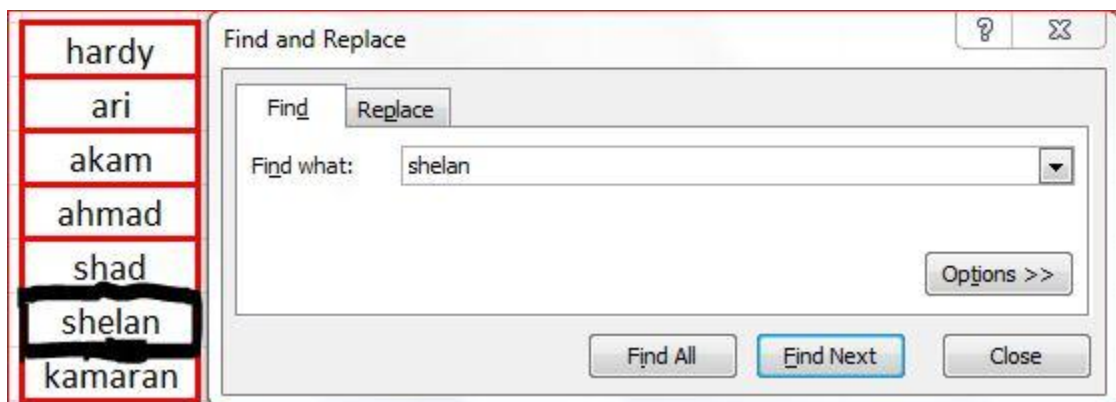
ئەگەر کلیك لەو ئایکۆنەی سەر خانەکان بکەین کەدیارە لە وێنەکادا بۆکسێك دەکرێتتەوە ئەو کۆلۆمە تاخوارەوە چی تێدابێت پیشانی ئەیات ، ئێمەش دەتوانین، چیمان بوێت نیشانەی (راستی) لێبدەین و بەس ئەوەمان پیشانبدات ئەوانەی تر بشارێتەوە.

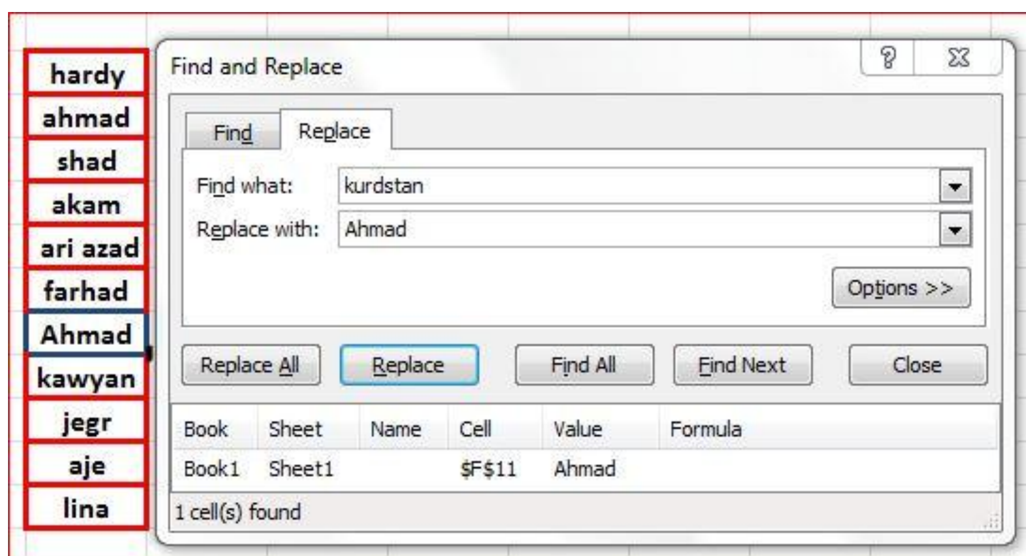
4/Find & slecet :-

ئەم ئایکۆنە لەم بەشانە پێکدێت :-

A– Find :- بەکاردێت بۆ دۆزینەوەی تێکستێك (نوسین) لەناو بەرنامەکەدا.

B – Replace : - بەکاردێت بۆ گۆڕینی نوسینێك بە نوسینێك ی تر.

C– Formulas :- بەکاردێت بۆ دۆزینەوی **(fuction)** لە ناوبەرنامەکەدا چی

خانەیەك فەکشنی تیا داخڵ کرابێت ڕاستەوخۆ دیاری دەکات بۆمان.

D_ Comments :- بەكاردێت بۆ دۆزینەوەی كۆمێنت لەناو بەرنامەكەدا

هەرخانەیەك كۆمێنتێكی لەسەر نوسرابێت راستەوخۆ دیاری دەكات.

E_ Counditional formating :- بە كاردێت بۆ دۆزینەوەی ئە خانانەی

(Counditional formatting) لە سەرە.

F_ Data validation :- بەكاردێت بۆ دۆزینەوەی ئەوخانانەی

(Data validation) لەسەرە.

سەرنج

لە دوایدا باسی(Comment) و (Data validation) دەكەین.

Format Cells

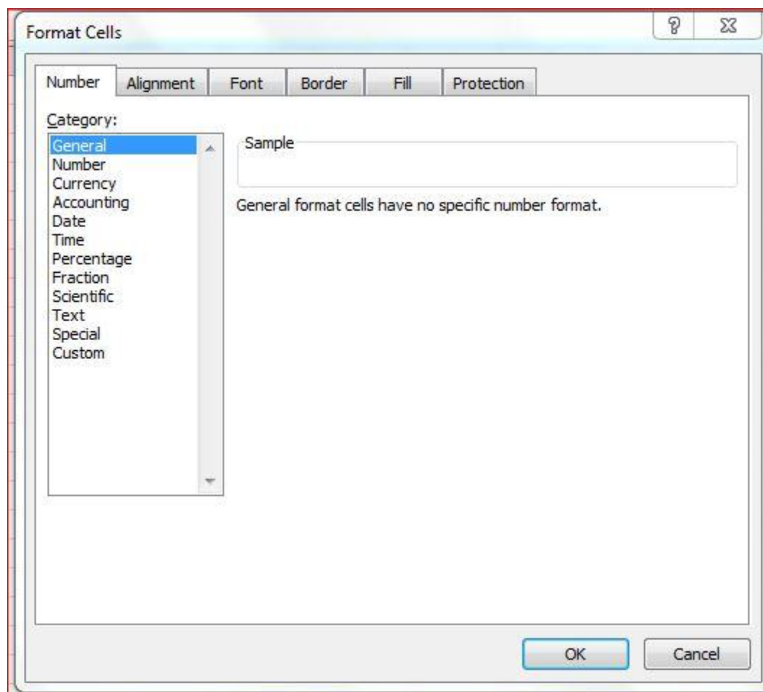
ئەم بەشە بەشێكی گرنگە لە بەرنامەی مایكرۆسۆفت ئێكسڵ دا چونكە لەم بەشەدا دەتوانین گۆرانكاری لە هەموو تایبەتمەندیەكانی خانەكان بكەین.

ئەم بەشە لە شەشەش (6) بەشی جیاواز پێكدێت:-

یەكەم : Number :-

لەم بەشەدا خانەكە تایبەت مەند دەكەین بەوەی كە ژمارە یان كات یان بەروار یان پارە (عوملە) ، ...... یان هەنێ شتی تری تیا داخڵ بكرێت.

ئەم بەشە پێكدێت لەم شێوازانە :-

A– General :- ئەم بەشە واتە گشتی (عام) واتە دەتوانین لە خانەكەدا هەموو جۆرە داتایەك داخڵ بكەین.

B– Number:- لەم بەشەدا خانەکە تایبەت مەند دەکەین بەوەی ئەگەرژمارە مان داخڵکرد ئەوا خۆی راستەوخۆ لەبەینی هەر سێ (**3**) ژمارە دا فاریزە مان بۆ دادەنێت. وە دەتوانین (سفر) لە دوای فاریزەوە زیاد بکەین.

C_ Currency -: ئەم بەشە بەکاردێت بۆ دانانی نیشانەی پارە(عملە)کەنیشانە ی (عملە) زۆربەی وڵاتەکانی تێدایە.

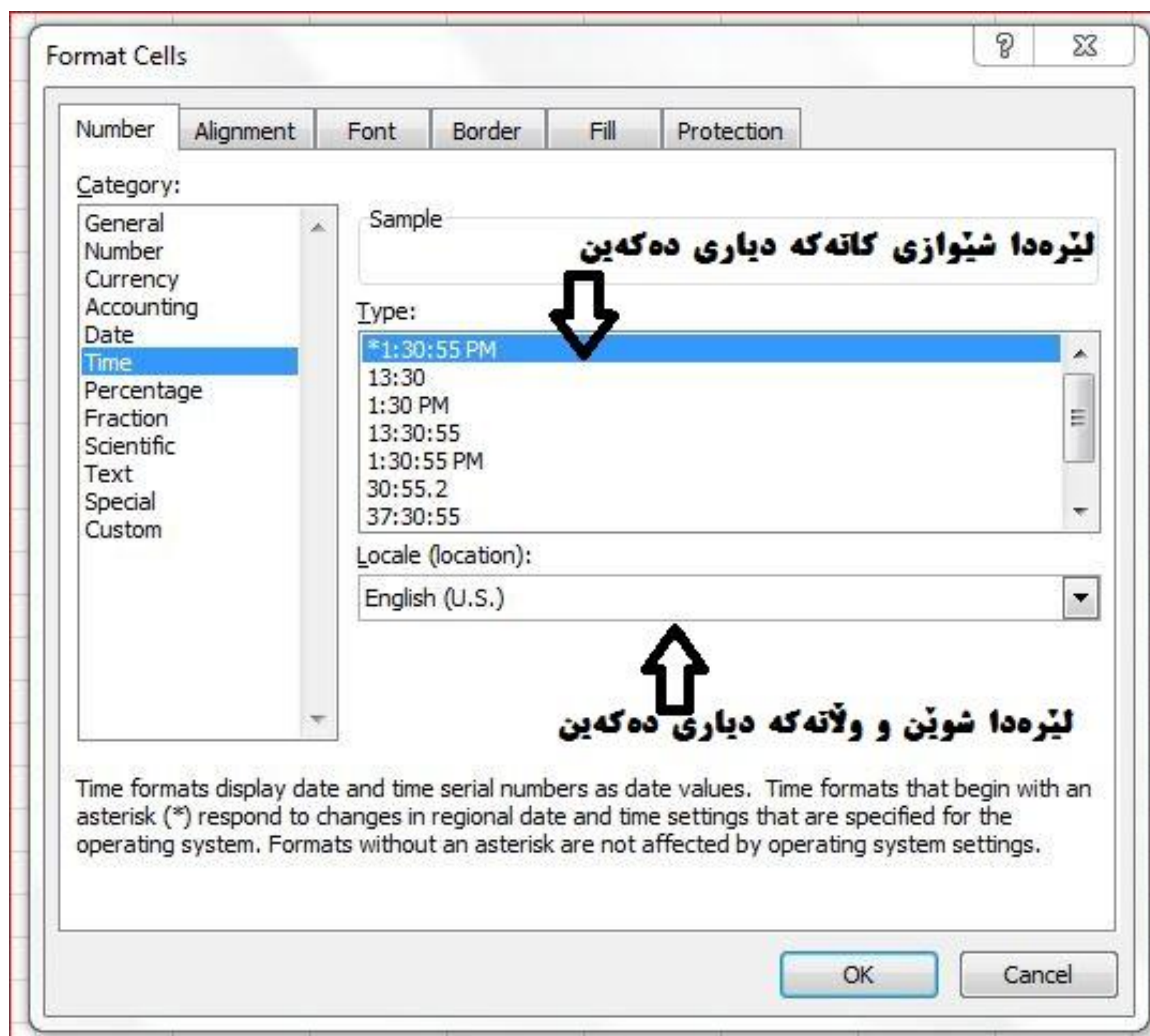

D_ Date -: لێرەدا خانەکە تایبەت مەند دەکەین بەوەی بەرواری تێدا داخڵ بکرێت.

E_ Time :- لێرەدا خانەکە تایبەت مەند دەکەین بە داخڵ کردنی کات

ئەگەر هەر ژمارەیەك داخڵ بکەین بەشێوەی کات دەی نوسێت.

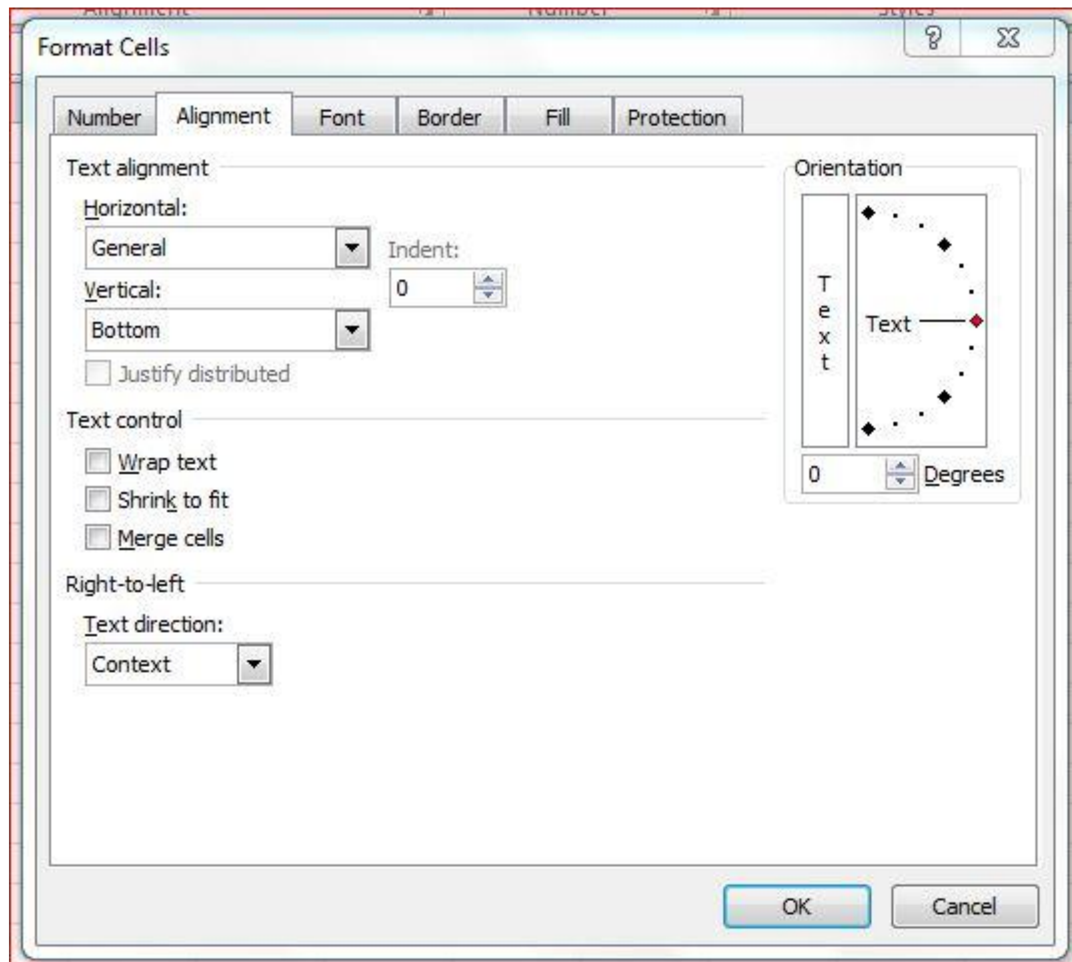
Percentage – F :- بەکاردێت بۆ دانانی نیشانەی رێژەی سەدی (٪) بۆ

خانەکان.

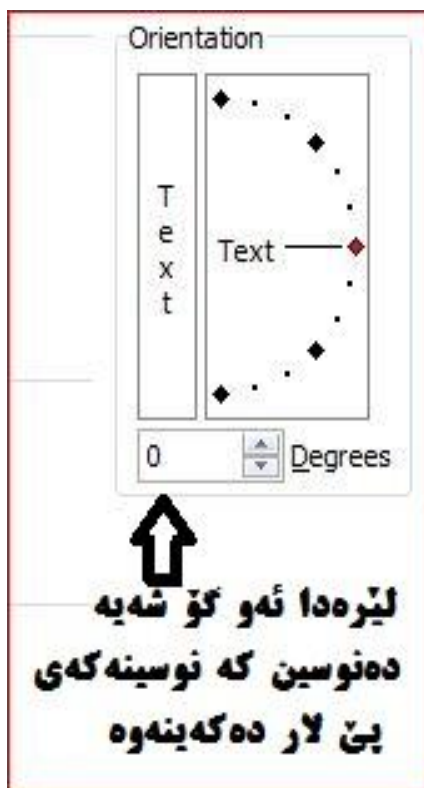

دووەم : Alignment بۆ

ئەم بەشە تایبەتە بە نوسین (**Text**)لە ناو خانەکان و وە چۆنیەتی نوسین و شێوازە کانی.

Orientation –A :- ئەم بەشە دە کەوێتە لای راستی ئەو لاپەرەی بۆ مان دەکرێتەوە و بەکاردێت بۆ لارکردنەوەی نوسین بە چەند گۆ شەیەکی جیاواز بە ئارەزوی خۆمان.

Hardy	Ahmad	Hemn	Akar
1	2	3	4

Text Alignment _B:- ئەم بە شە تایبەتە بە گۆرینی شوێنی نوسینەکان

کە ئەویش دوو شێوازە :-

1_ Vertical :- بەکاردێت بۆ گۆرینی شوێنی نوسین بەشێوەی ئاسۆی واتە

نوسینەکە لە سەرەوە یان لە خوارەوە یان لە ناوراست دا بێت.

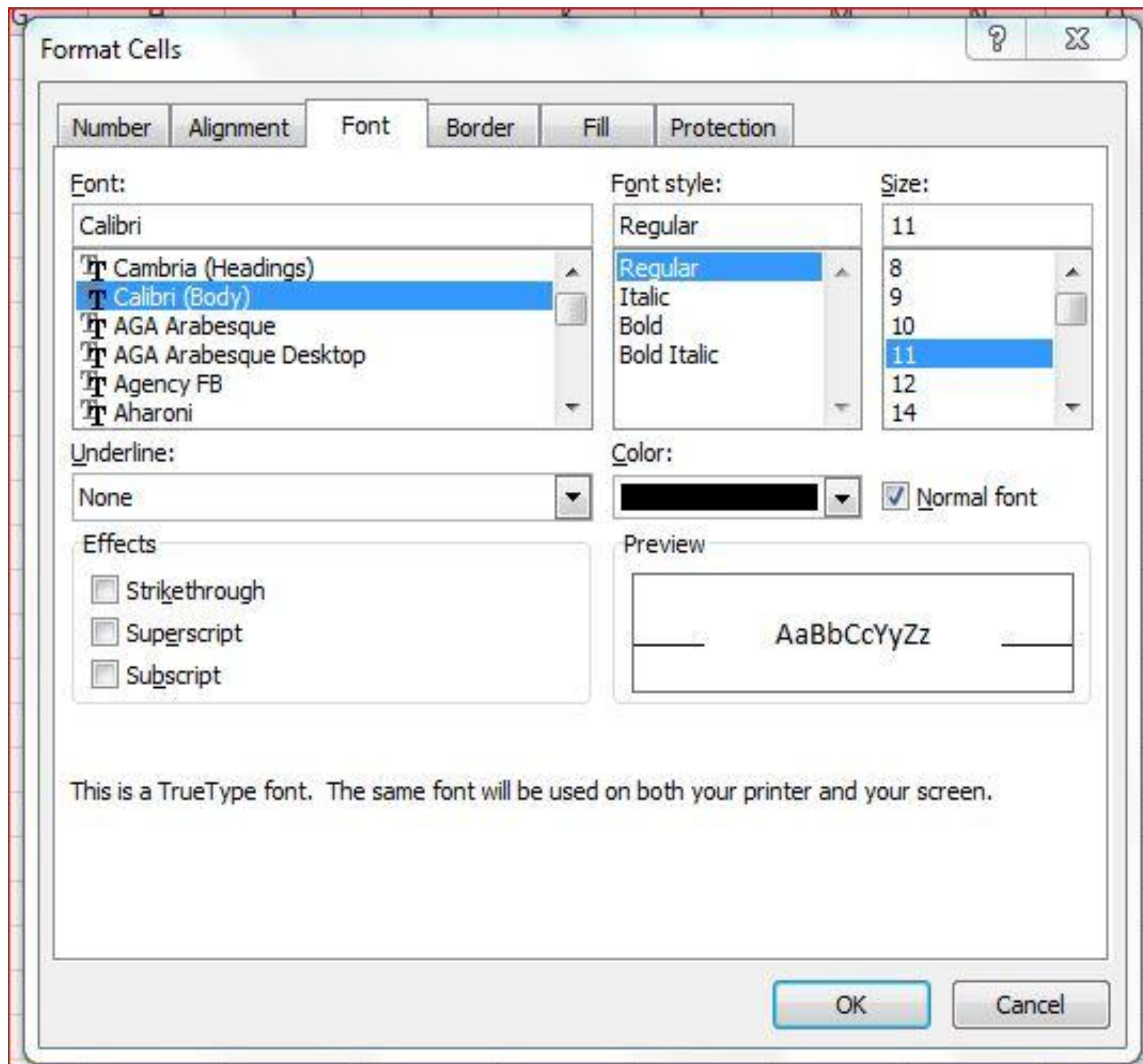
2_Horizontal :- بەکاردێت بۆ گۆرینی شوێنی نوسین بەشێوەی ستونی واتە

نوسینەکە لای راست بێت یان لای چەپ یان لە ناوەراست بێت.

Text alignment
Horizontal:
Fill
Indent:
0
Vertical:
Bottom
Justify distributed

سێیەم : Font :-

ئەم بەشە تایبەتە بە فۆنــت و ئەو گۆرانکاریانەی پەیوەند یان بە فۆنتەوە هەیە

A- Font :- بەکاردێت بۆ دیاری کردنی جۆری فۆنت.

B- Font style :- بەکاردێت بۆدیاریکردنی شێوازی فۆنتەکە کەئەویش چوار جۆرە :-

1/ Regular :- نوسینەکە شێوازێکی سادە وەردەگرێت.

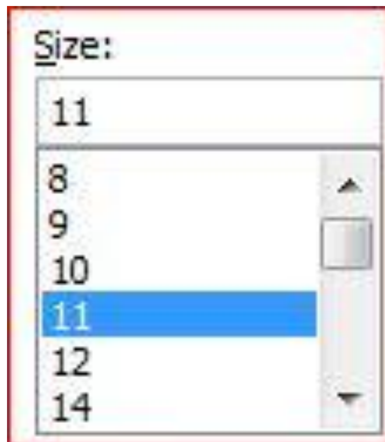
2/Italic :- نوسینەکە شێوازێکی لار وەردەگرێت.

3/Bold :- نوسینەکە شێوازێکی تۆخ وەردەگرێت.

4/Bold Italic:- نوسینەکە شێزازێکی تۆخ و لار وەردەگرێت.

Font size _C -: بەکاردێت بۆ گۆرینی قەبارەی فۆنتەکە.

Underline _D -: بەکاردێت بۆ کێشانی هێڵ لەژێر نوسین دا.

Color _E -: بەکاردێت بۆ گۆرینی رەنگی نوسینەکە.

Normal Font_F -: بەکاردێت بۆ هەڵبژاردنی فۆنتێکی سادە.

previwe _G : لێرەدا هەرجۆرە فۆنتێك و هەر شێوازێك هەڵبژێرین نمونەکە

ی مان پیشاندەدات.

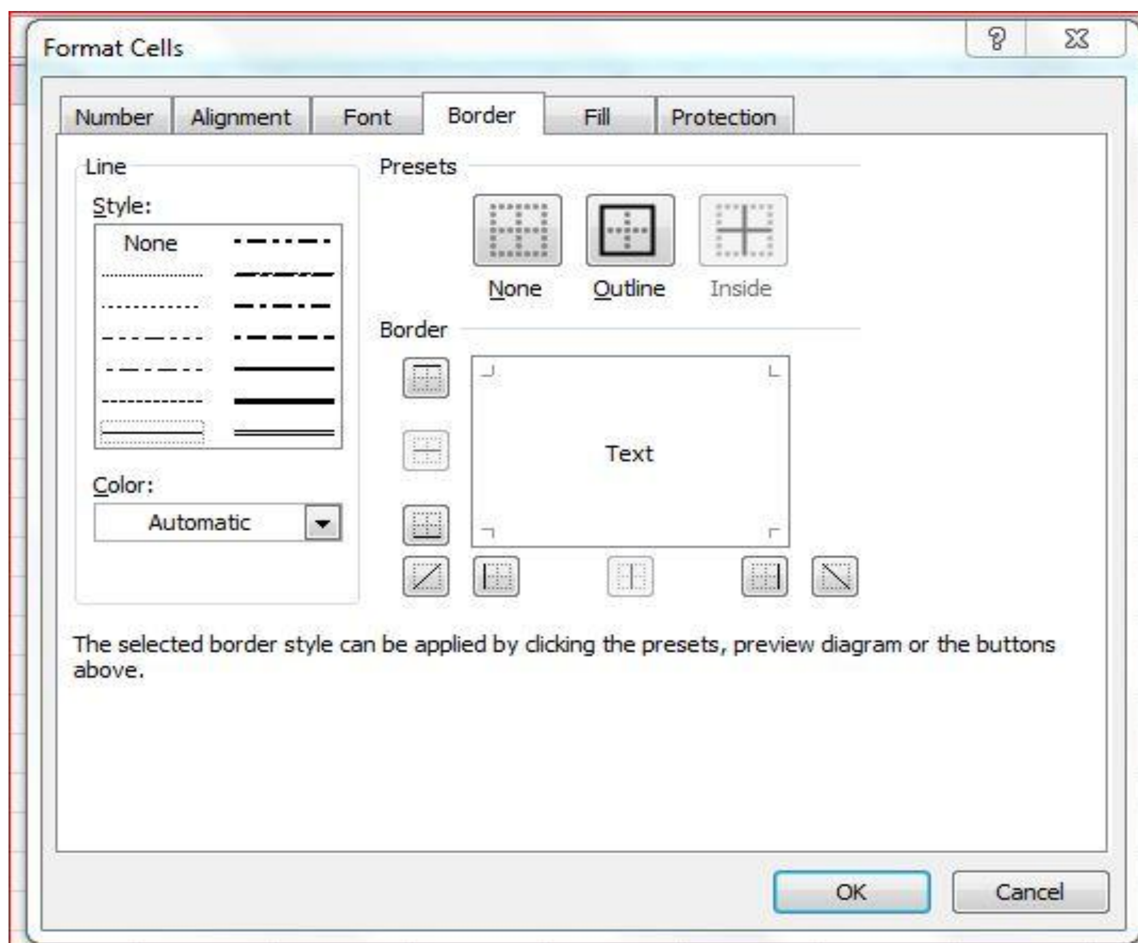
H– Effects : لێرەدا دەتوانین چەند شێوازێکی تایبەت بدەین بەنوسینەکانمان

وەك (هێڵ بەسەرداهێنان و بردنە پشتەوەی نوسینەکان)

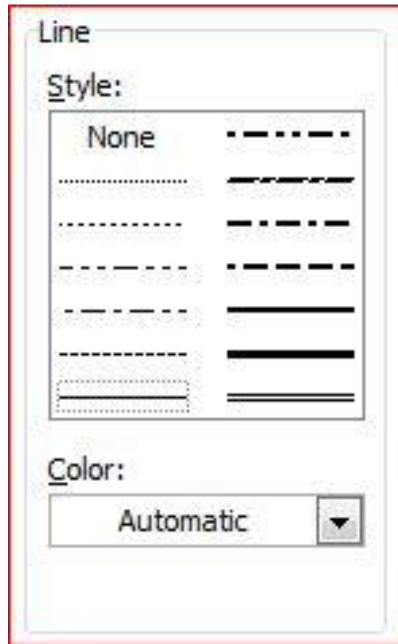
چوارچێوە/Border :- لەم بەشەدا دەتوانین چوارچێوە بۆ خانەکان دروست

بکەین بە چەندان شێوازی جیاواز.

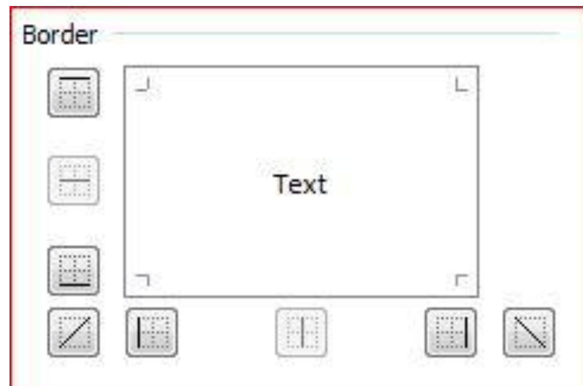

A_ Style :- لێرەدا شێوازی ئەو هێڵە هەڵدەبژێرین کە دەمانەوێت.

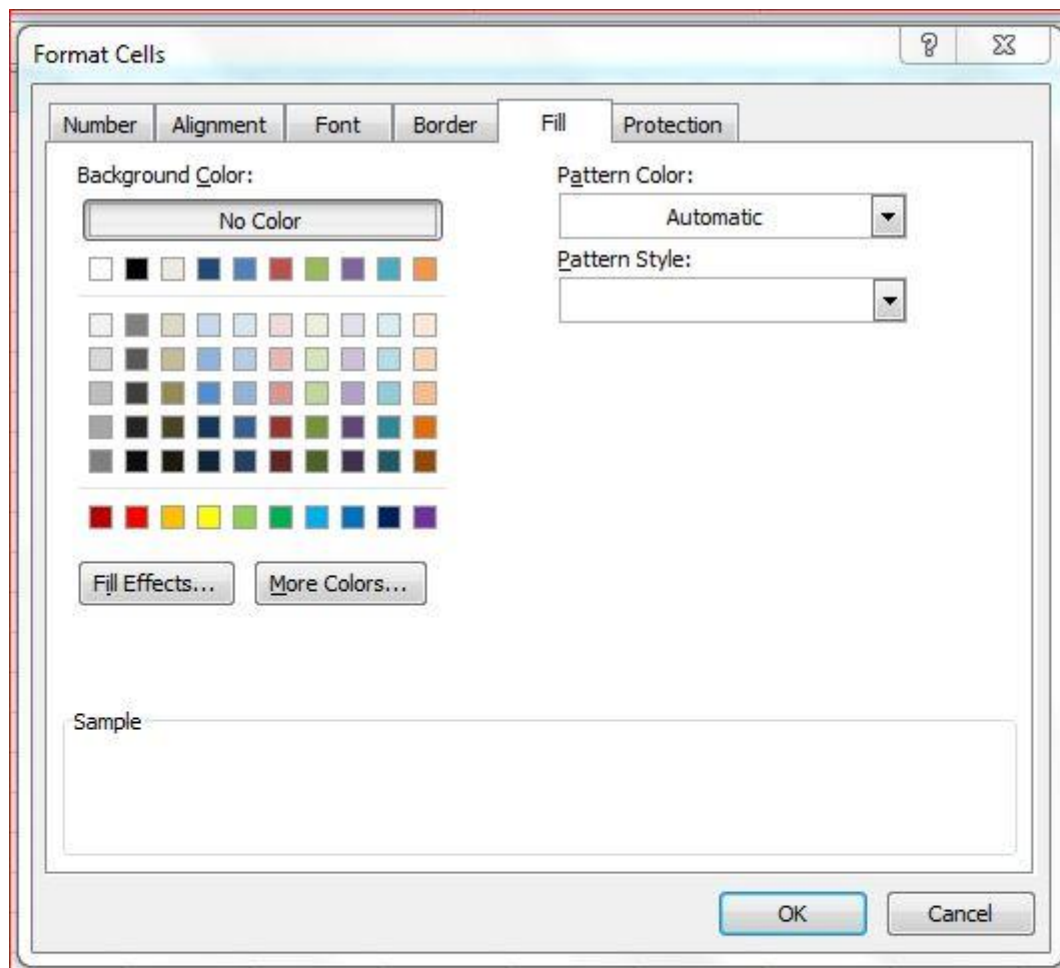
B_ Color :- لێرەدا ڕەنگی هێڵەکەمان دەگۆڕین بە ئارەزوی خۆمان.

C_ Border :- لێرەدا چوارچێوەکە دروست دەکەین بە ئارەزوی خۆمان.

پێنجەم : Fill :- بەکاردێت بۆ گۆرینی رەنگی پشتەوەی خانەکان.

A– Backcolor :- لێرەدا رەنگێك هەڵدەبژێرین لەورەنگانەی كە دیاری كراوە بۆ پشتەوەی خانەكانمان.

بۆ ڕەنگی زیاتر کە لەناو ئەم کۆمەڵە ڕەنگەدا نیە کلیك لە: (More colors)

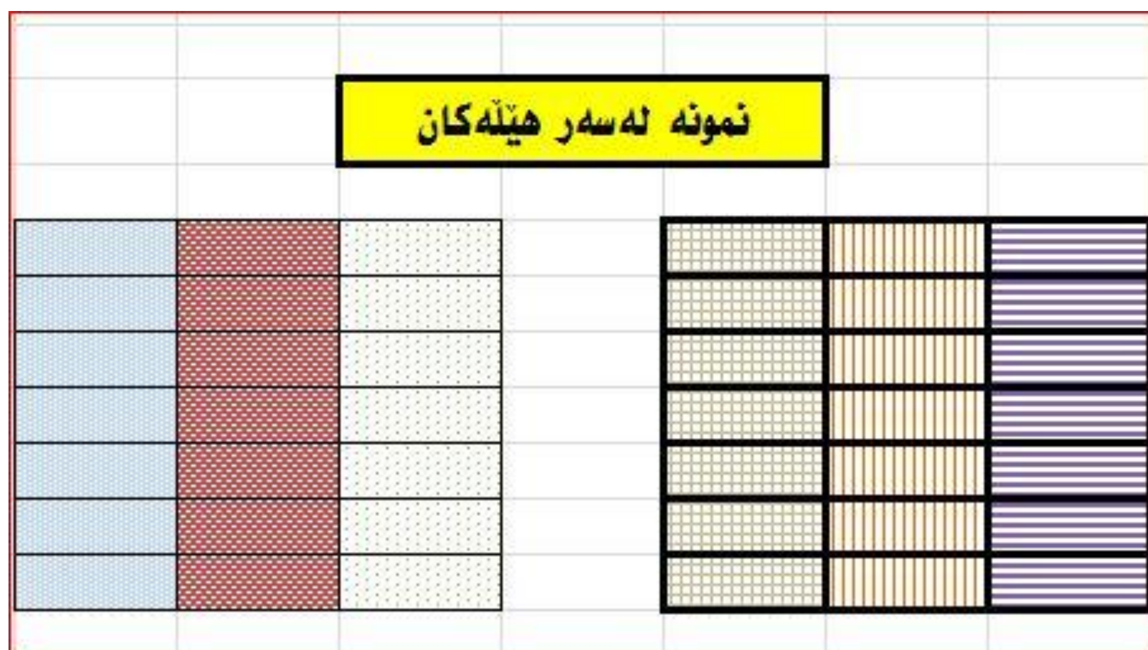
Patten style –B :- لێرەدا چەند شێوازێك لە هێڵ هەیە کەدەتوانین دیان بنێین بۆخانەکان.

Patten color –C :- لێرەدا دەتوانین ڕەنگی ئەو هێڵانە بگۆڕین کە لە پێشتر دامان نابوو.

Pattern Color:

Automatic

Pattern Style:

Sample –D :- لێرەدا نمونەی ئەو ڕەنگەمان پیشاندەدات کە هەڵی دەبژێرین.

Sample

ئەمەش نموونەیەك لەسەر دروست كردنی خشتەو گۆرینی باگراووندی پشتەوەی خانەكان.

فێربونی مایکرۆسۆفت ئێکسڵ

.....بە هیوای سوودمە ندبوون....

.....بە هیوای سوودمە ندبوون....

.....بە هیوای سوودمە ندبوون....

.....بە هیوای سوودمە ندبوون....

لیستی: Insert

ئەم لیستە واتە هێنان واتە هێنانی چەند کۆمەڵە شتێك و زیاتکردنیان بۆ روکاری بەرنامەکە.

ئەم لیستە لەم بەشانەی خوارەوە پێکدێت :-

یەکەم : Table

1/ Table :- بەکاردێت بۆدروست کردنی خشتە لە سەر روکاری بەرنامەکە.

Column1	Column2	Column3	Column4	Column5

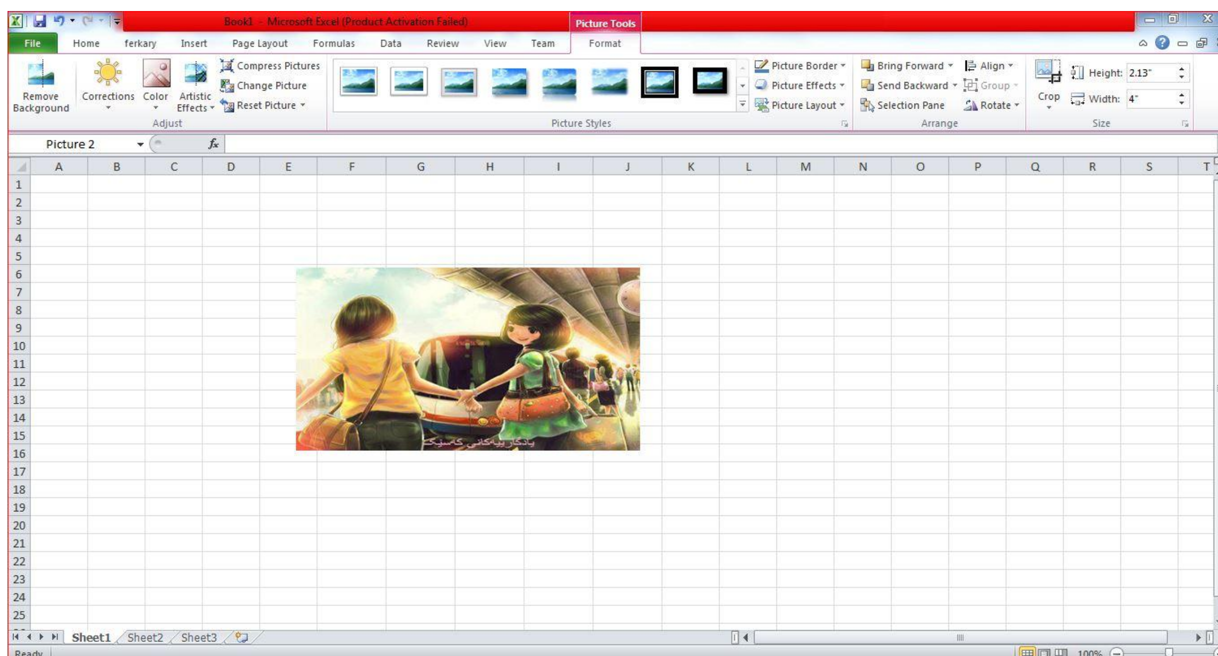
سەرنج

سەرەتا خانەکان دیاری دەکەین و پاشان کلیك لە ئایکۆنی (Table) دەکەین خشتەیەکمان بۆ دروست دەبێت وەك لەوێنەکەدا دیارەوە دەتوانین داتای تێدا داخڵ بکەین.

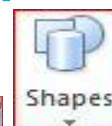
دووەم : **illustratrations** -: ئەم بەشە لەم ئایكۆنانەی خوارەوە پێكدێت

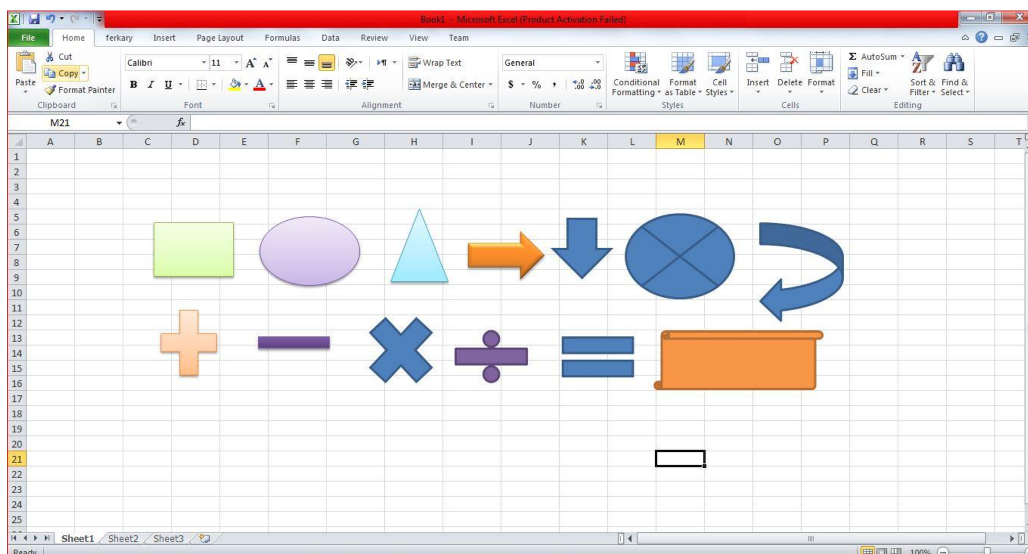

picture_1 -: بەكاردێت بۆ هێنانی وێنە بۆناوبەرنامەكە.

Shapes _2 -: بەكاردێت بۆ هێنانی كۆمەڵێك شێوەی ئەندازەی ئامادەكراو بۆناو بەرنامەكە.

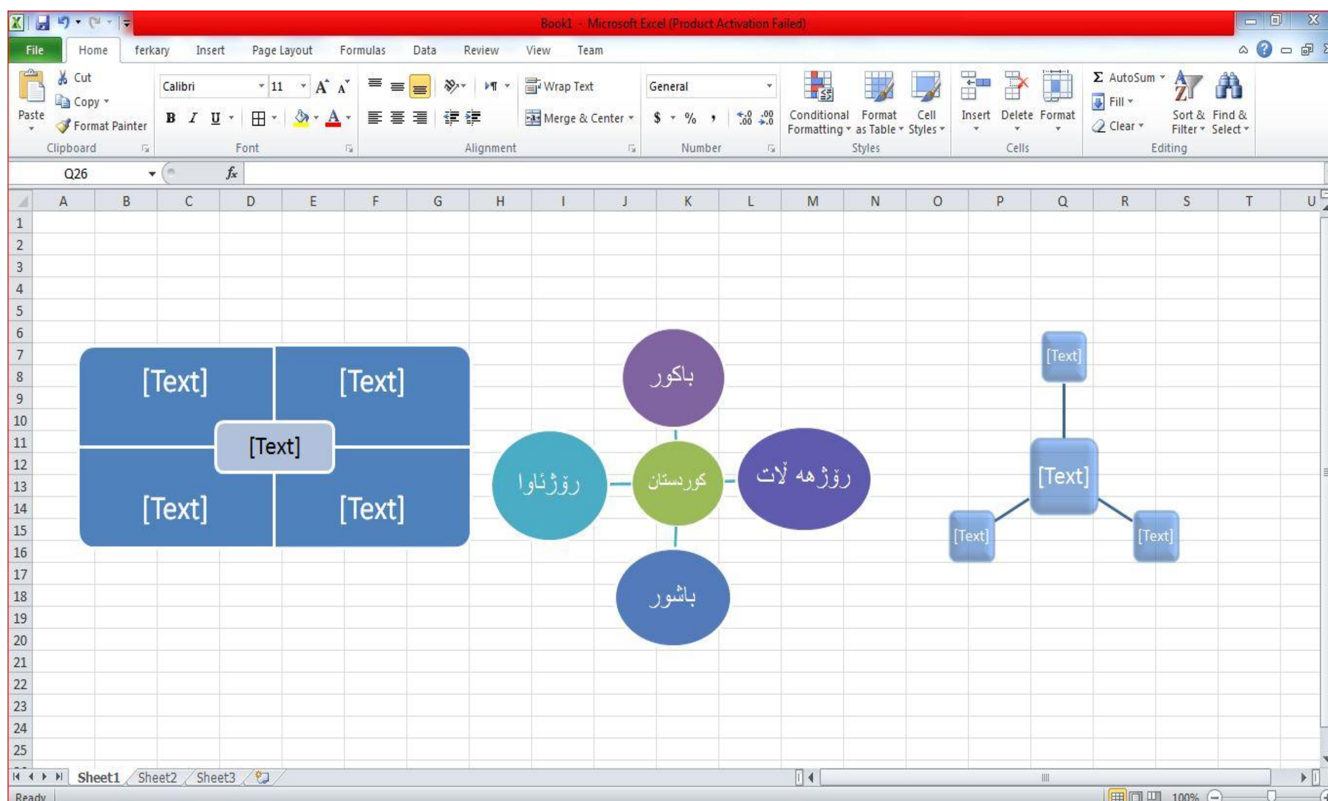

له گه‌ڵ كۆمه‌ڵێك شێوه‌ی ئه‌ندازه‌ی تر كه ئاماده‌كراون و ده‌توانین به‌كاریان بهێنین و وه نوسینیشیان له‌سه‌ر بنوسین.

3– Smart Art :- له‌م به‌شه‌دا كۆمه‌ڵێك شێوازی ئه‌ندازه‌ی نایابی تێدایه‌كه ده‌توانین بیهێنینه سه‌ر روكاری به‌رنامه‌كه‌و نوسینیان له‌سه‌ر بنوسین.

......سوودمه‌ندبونتان ئامانجمانه.....

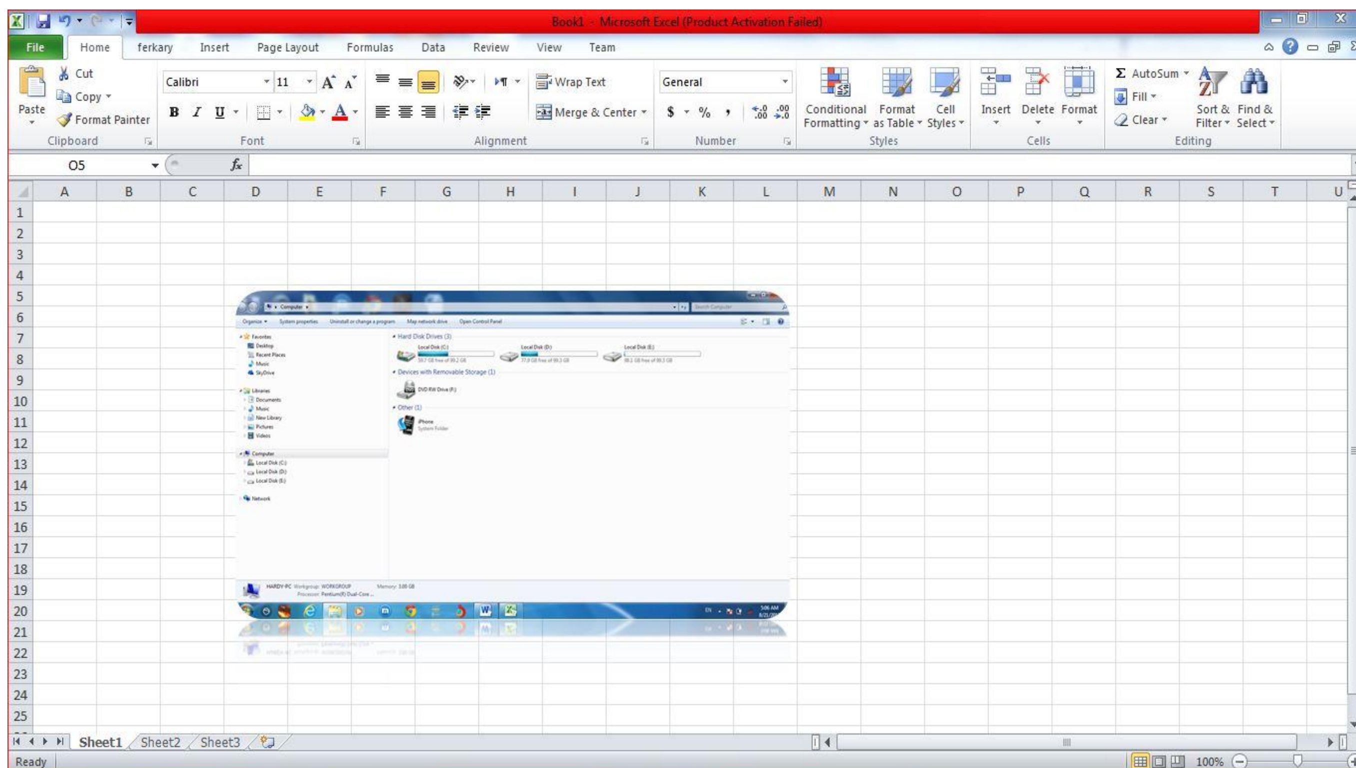
....سوودمه‌ندبونتان ئامانجمانه....

....سوودمه‌ندبونتان ئامانجمانه....

Screenshot/4 : ئەم بەشەبەکاردێت بۆ وێنەگرتنی سەرشاشەی کۆمپیتەرەکەمان

و هێنانی راستەوخۆی وێنەکە بۆناو بەرنامەکە.

سێیەم: **Charts** :- لەم بەشەدا دەتوانین ئە داتایانەی هەمانە بە وێنە بینوێنین.

لەم بەشەدا کۆمەڵێك (Chart) ئامادەکراو هەیە کەدەتوانین راستەوخۆ بەکاریان بهێنین.

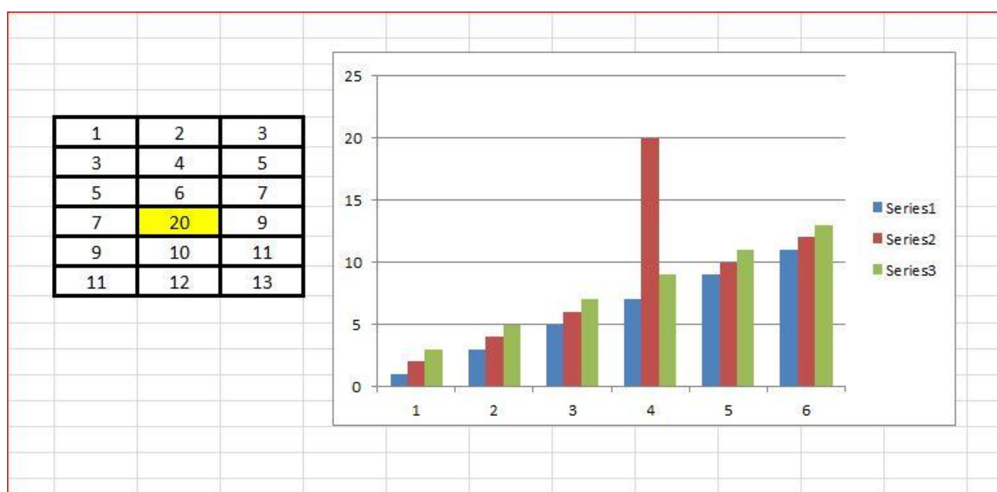

(Chart)

وەك لەوێنەكەشدا دیارە لەم بەشەدا چەند كۆمەڵێك جیاواز هەیە لەروی شێوەوە دیزاینەكانیان. بۆیە لێرەدا جیاكراونەتەوە بۆ ئەم بەشانە:-

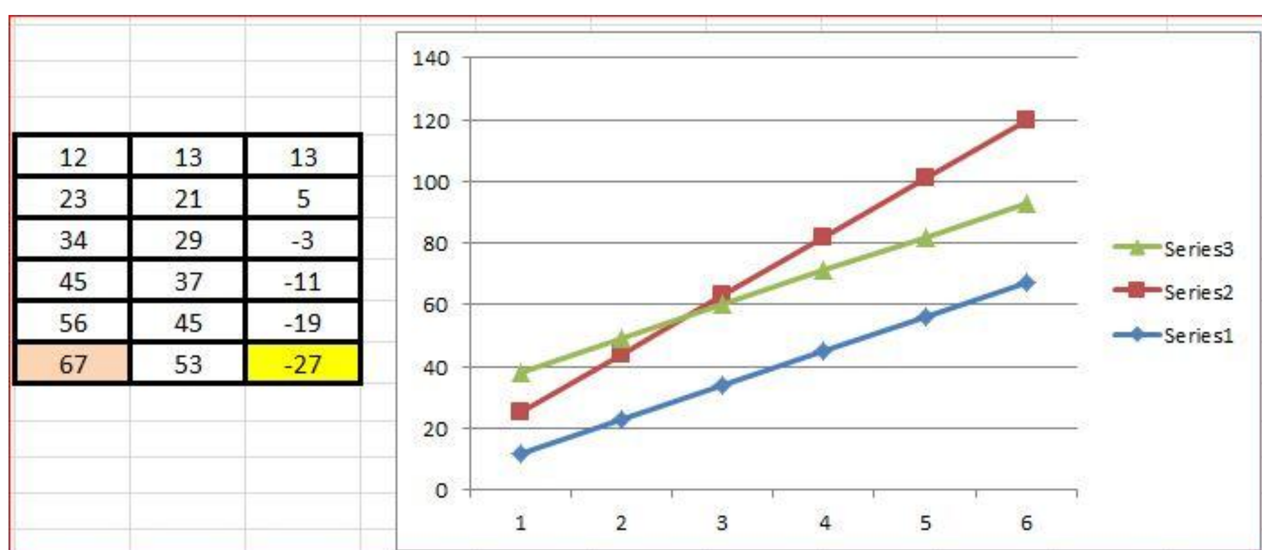

1/ Column : لێرەدا هەموو ئە و **(Chart)** تیایە كە لەسەرشێوازی درێژین.

2/Line :- لێرەدا هەموو ئەو **(Chart)**تیایە كە لەسەرشێوەی هێڵن.

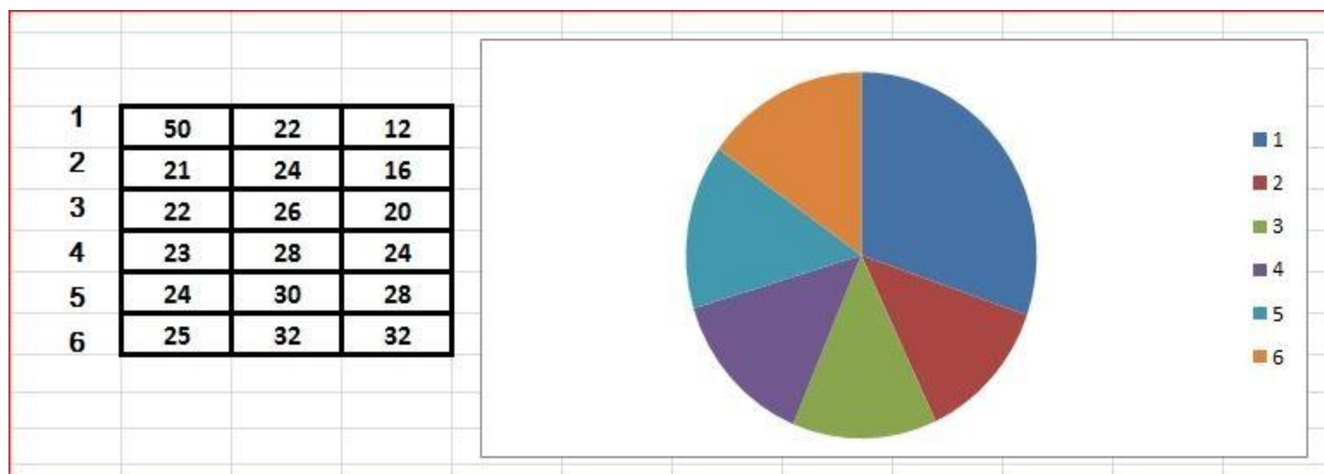
سەرنج

ئەگەر سەیری وێنەکە بکەین لە 3 هێڵ پێکهاتووە چونکە لەو خشتەیەی Colom ئێمەدا3

هەیە وە ریزبەندیەکەش لەخوارەوەی وێنەکەدا دیارەلە 1 تا 6 چونکە لە خشتەکی ئێمەدا

Pie/3 :- ئەم کۆمەڵە (Chart) لێرەدان هەمویان لەسەر شێوەی بازنەین.

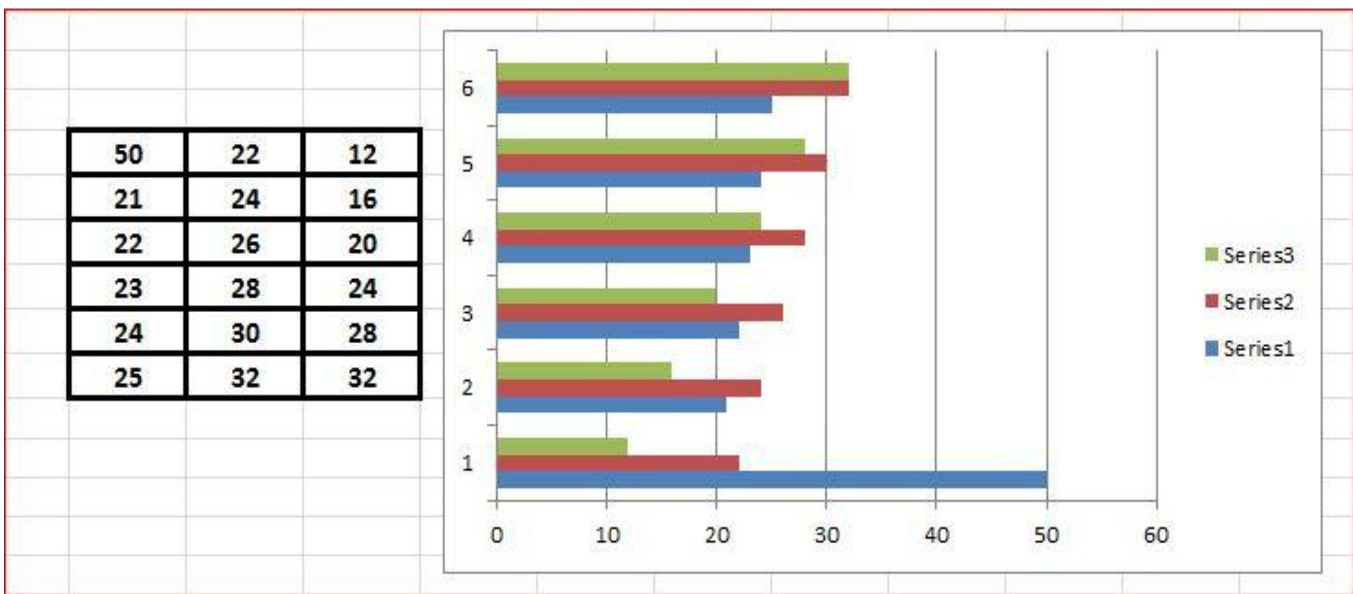
1	50	22	12
2	21	24	16
3	22	26	20
4	23	28	24
5	24	30	28
6	25	32	32

سەرنج

ئەگەر سەیری وێنەکە بکەین لە شەش (6) رەنگی جیاواز پێك هاتووە چونکە لەخشتەکەی ئێمەدا شەش (6) (Row)هەیەرەنگە (شینەکەش)لەوێنەکەدا رووبەرە کەی لەهەموو رەنگەکان گەورەترە چونکە لە ریزی یەکەمدا کە بە رەنگە شینەکە دیاری کراوە ئەو ژمارەنەی تێداداخڵ کراوە لە هەموو ریزەکانی تر زیاترە.

Bar /4 -: ئەم کۆمەڵە **(Chart)** لەم بەشەدان شێوەیەکی لاریان هەیە.

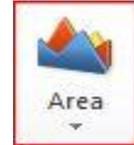
50	22	12
21	24	16
22	26	20
23	28	24
24	30	28
25	32	32

.....بە هیوای سوودمە ندبوون....

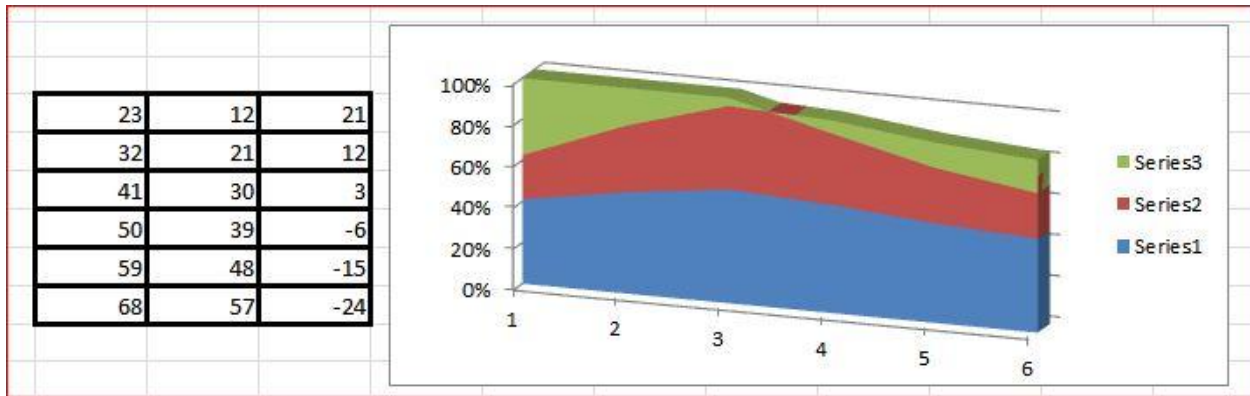
.....بە هیوای سوودمە ندبوون....

.....بە هیوای سوودمە ندبوون....

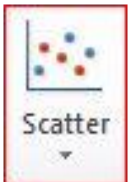
.....بە هیوای سوودمە ندبوون....

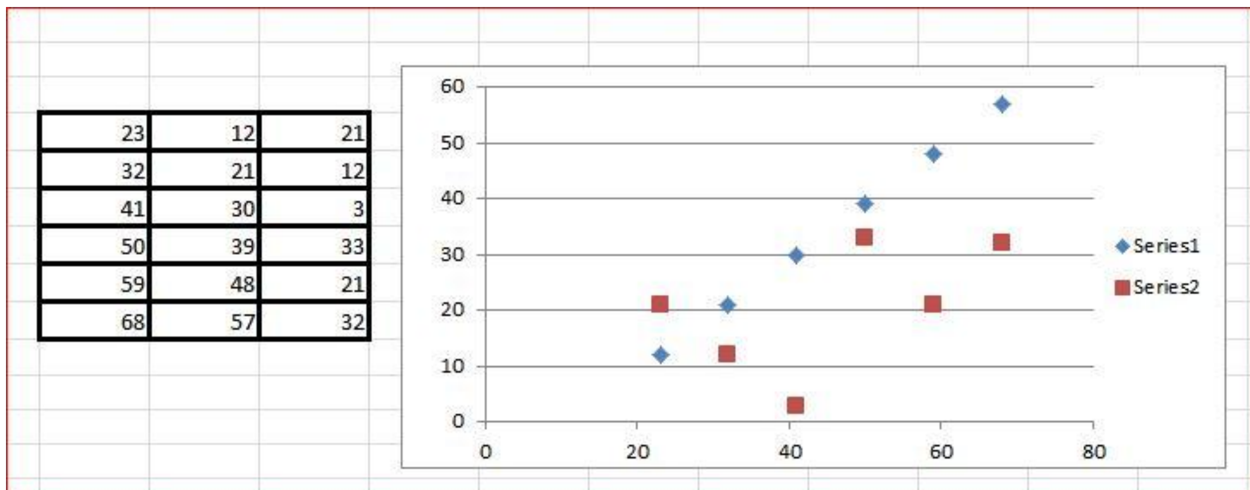
Area /5 : ئەم کۆمەڵە **(Chart)** لێرەدان لەسەرشێوەی رووبەرێك دەردەکەون

23	12	21
32	21	12
41	30	3
50	39	-6
59	48	-15
68	57	-24

Scatter /6 -: ئەم کۆمەڵە **(Chart)** لێرەدان لەسەر شێوەی کۆمەڵێك خاڵن .

23	12	21
32	21	12
41	30	3
50	39	33
59	48	21
68	57	32

سەرنج

نەزانیت و پێت وابێت (Chart) خوێنەری بەرێز لەوانەیە تۆ گرنگی بەكارهێنانی گرنگیەكی وای نیە ، بەڵام ئەم بەشە بە پێچەوانەوە گرنگیەكی ئەو تۆی هەیە و لە زۆر بواردا بەكار دەهێنرێت ، لەبوارەكانی (ئامارو كەش وهەوا و .....)زۆر جار لەكەناڵە تەلەڤزیۆنیەكان ئەم شێوازانە دە بینین .

سەرنج

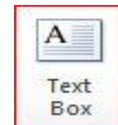
كەباسمان كرد لە بواری بەكارهێناندا هەر بەشیكیان Chart بەریزان ئەم كۆمەڵە شێوازی

لە بوارێكدا بەكاردێت واتە هەر بەشێك شێوازی بەكارهێنانی خۆی هەیە ئێمە بەس باسی چۆنیەتی هێنانیمان كرد بۆناو بەرنامەكە ، بەڵام بەكارهێنەر بە پێی كارەكەی خۆی شێوازێكیان دیاری دەكات كەلەگەڵ كارەكەیدا دەگونجێت.

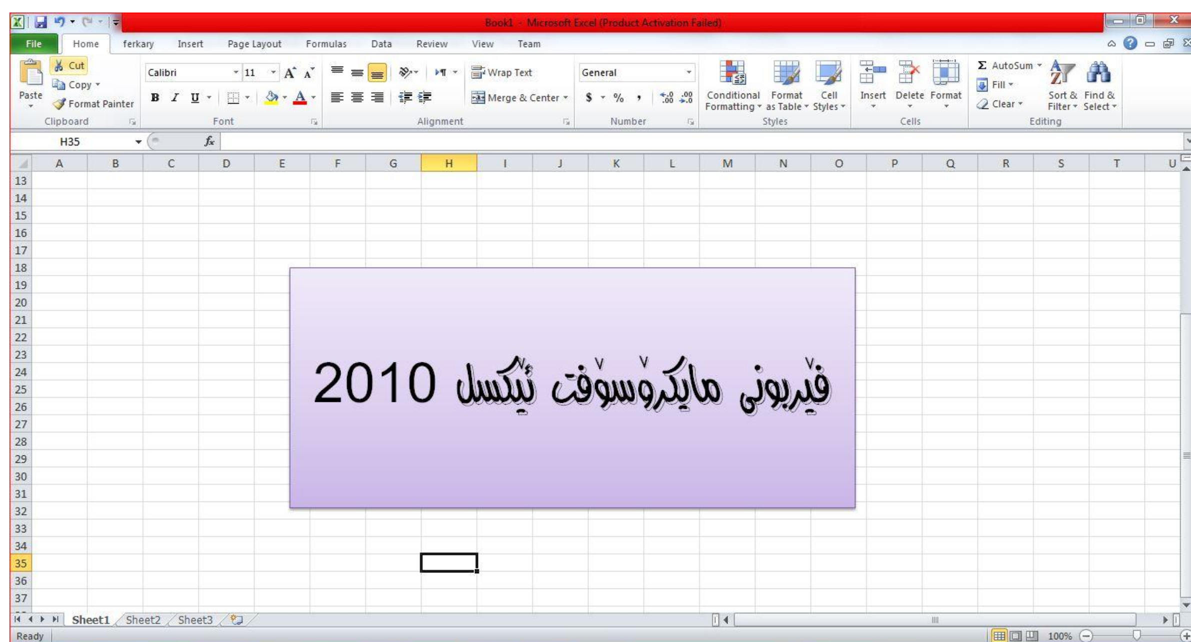
چوارەم: Text :-

ئەم بەشە لەم شێوازانەی خوارەوە پێکدێت:-

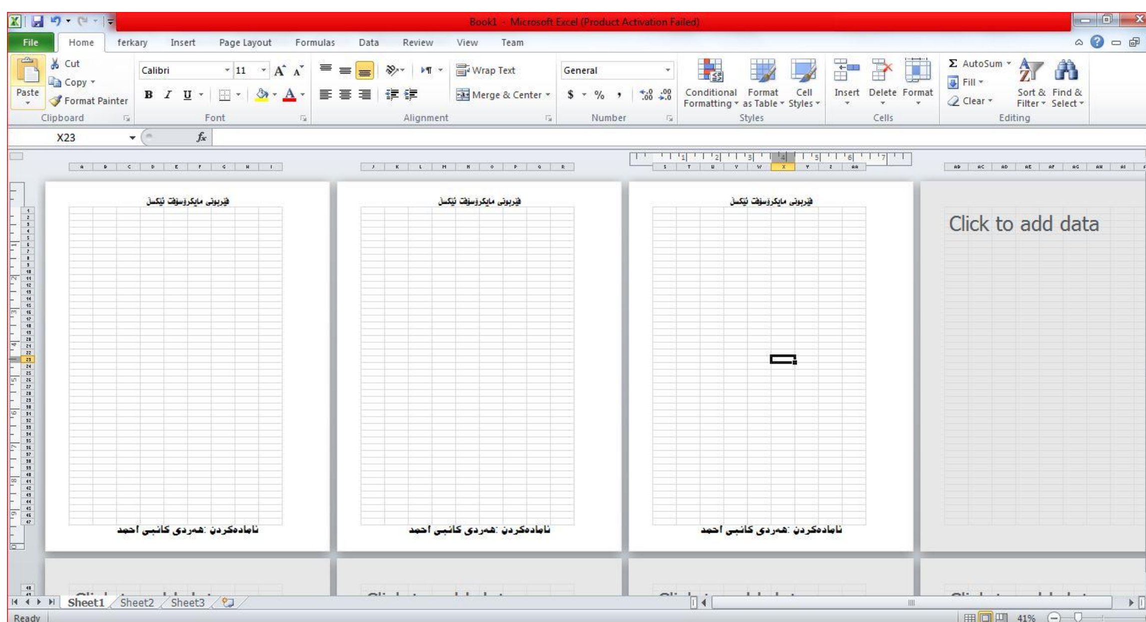

1/ Text box :- ئەم بەشە بەکاردێت بۆهێنانی چوارچێوەیەك ونوسین لەناویدا

Header&Footer/2 -: بەكاردێت بۆ نوسینی تێكستێك وە دوبارەكردنەوەی لە هەموولاپەرەكانی پرۆژەكانمان بە هەمان شێوە لەبەشی سەرەوە و خوارەوەی لاپەرەكانمان.

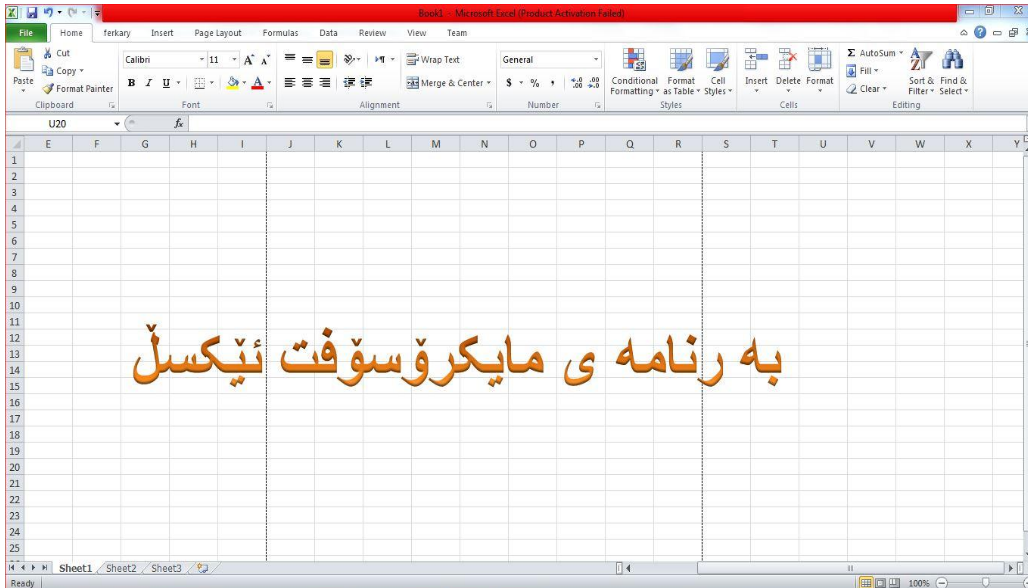

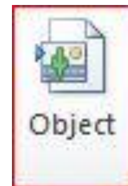
سەرنج

خوێنەری بەرێز ئەم بەشە گرنگیەكی باشی هەیە لە پرۆژەكاندا چونكە بەیەكجار نوسینی ئەو تێكستەی ئێمە دەمانەوێت لە هەموو لاپەرەكاندا دووبارە دەبێتەوە وەك چۆن ئەم كتێبەی كە ئێستا دەیخوێنیتەوە لە بەشی سەرەوەو خوارەوەی هەموو لاپەرەكان تێكستەكان دوبارە بونەتەوە ئەم كارە بەم بەشە كراوە.

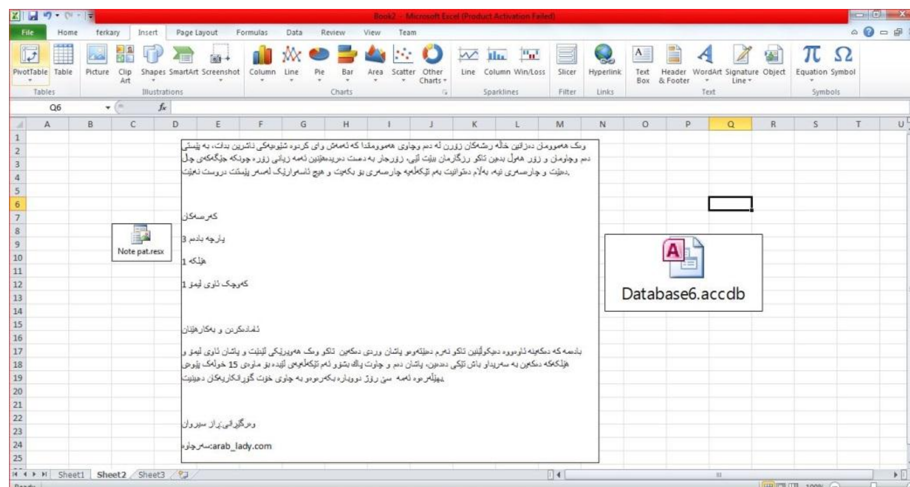

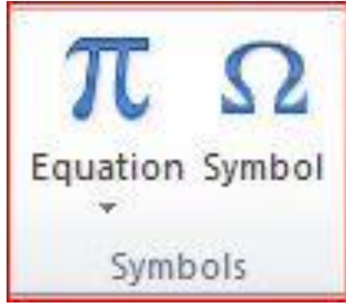
3/ WordArt :- بەکاردێت بۆ هێنانی چوارچێوەو نوسینی تێکست تیایدا بە چەند شێوازێکی جوان.

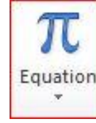
4 /Object :- بەکاردێت بۆ هێنانی نوسراوێك لە بەرنامەیەکی ترەوە یان فایلێکی بەرنامەیەکی تر بۆ ناو بەرنامەکەوە بە کلیك کردن لێی یەکسەر فایلەکە دەکرێتەوە وەك فایلی (Power point-Access-Excel-Word)

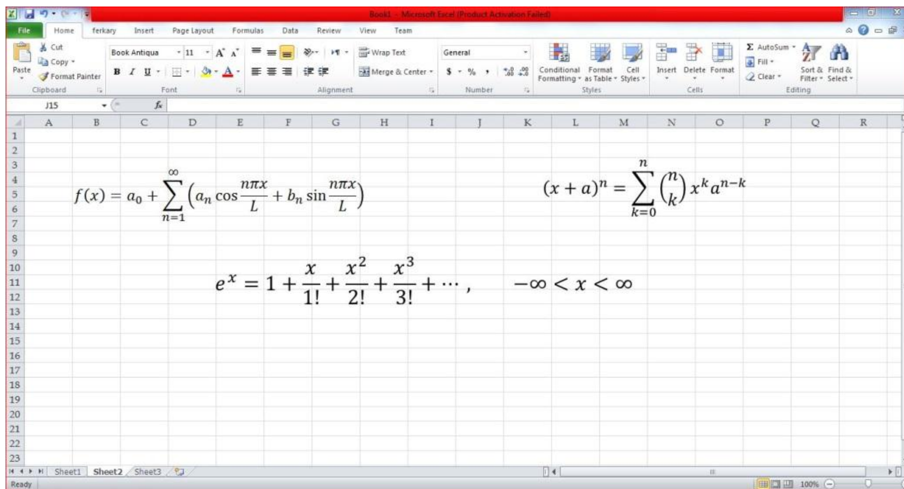

پێنجەم:- Symbols:-

ئەم بەشە لەم ئایکۆنانە پێکدێت.

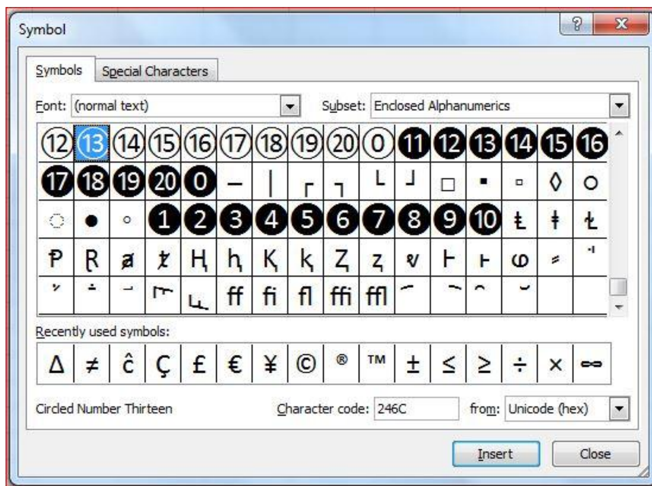

1/ Equation :- لێرەدا کۆمەڵێك هاوکێشەی ماتماتیکی ئامادەکراوی تێدایە.

2/Symbol:- لێرەدا کۆمەڵێك هێماو نیشانەی تێدایە کەناتوانین بە کیبۆردی کۆمپیتەرەکەمان بیان نوسین

..

سەرنج

لەگەڵ زیادکردنی هەربەشێك لە لیستی (Insert) كە لەم لیستەدا دەتوانین كۆمەڵێك لیستێکی تر زیاد دەبێت بەناوی لیستی (format)گۆرانکاری ،لەو بەشەدا بکەین كە هێناومان جا ئەوبەشەی هێناومانە (وێنە،چارت،شێوەی ئەندازەی ....هتد) بێت

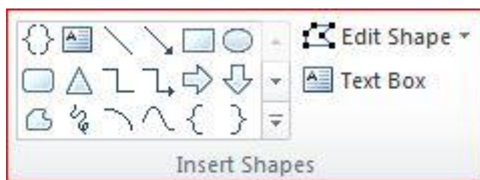
سەرنج

بۆناو بەرنامەکە(Shapes)ئێمە نموونەکەی وەری دەگرین لەسەر هێنانی

واتە بە هێنانی بەشیکی تر وەك وێنەو چارت كەمێك گۆرانکاری دروست دەبێت لە لیستی (Format) دا.

Format

ئەم لیستە لەم بەشانەی خوارەوە پێکدێت:-

یەکەم :- Insert shapes :-

ئەم بەشە بەکاردێت بۆ هێنانی شتێکی تر لەو شێوەی خۆمان هێناومانە.

ئەگەر (Shapes)هێنابوو دەتوانین یەکێکیتر لێرەوە زیاد بکەین ئەگەر (chart)

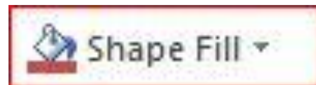
مان هێنابوو دەتوانین شێوازێکی تر زیاد بکەین.

دووەم:- Shapes style :-

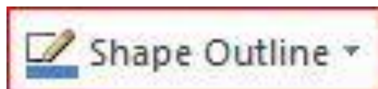
لەم بەشەدا چەند شێوازێکی جوانی تێدایە بۆ ئەو بەشەی ئێمە هێناومانە.

سێیەم:-Shape Fill :-

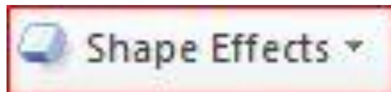

ئەم بەشە بەکاردێت بۆ گۆرینی رەنگی پشتەوەی ئەو شێوە ئەندازەیەی هێناومانوتە سەر روکاری بەرنامەکە.

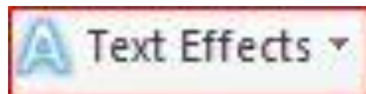
چوارەم :-Shape Outline :-

ئەم بەشە بەکاردێت بۆ گۆرینی رەنگی چوارچێوەی ئەو شێوازەی هێناومانەتە سەر روکاری بەرنامەکە.

پێنجەم:- Shape Effect :-

لەم بەشەدا چەند ئیفێکتێکی جوانی تیایە بۆ ئەو شێوە ئەندازەی هێناومانەتە سەر روکاری بەرنامەکەو دەتوانین بەچەند شێوازێکی جوان بینوێنین.

شەشەم:- WordArt style :-

لەم بەشەدا دەتوانین چەند شێوازێکی جوان هەڵبژێرین بۆ (نووسین)ی ناو ئەو شێوە ئەندازەی هەمانە..

حەوتەم: Text Fill بۆ

بەکاردێت بۆ گۆرینی رەنگی ئەو نوسینەی کە ئێمە دەینوسین لەناو ئەو شێیوە ئەندازیانەی کە هێناومانەتە سەر روکاری بەرنامەکە.

هەشتەم: Text Effect بۆ

بەکاردیت بۆ گۆرینی ستایلی ئەو نوسینانەی کە ئێمە دەینوسین لەناو ئەو شێوە ئەندازیانەی کە هێناومانەتە سەر روکاری بەرنامەکە.

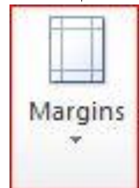

لیستی Page Layout

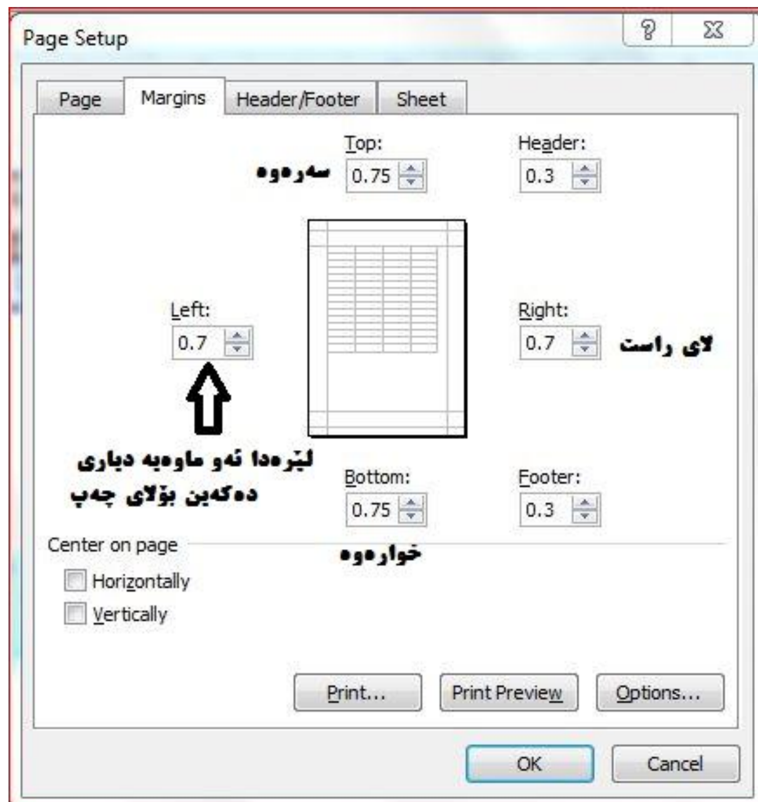
ئەم لیستە لەم بەشانەی خوارەوە پێکدێت:-

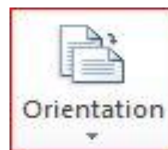
یەکەم: Page setup :-

ئەم بەشە چەند ئایکۆنێکی گرنگی تێدایە کە لە خوارەوە ئاشناتان دەکەین پێی:-

Margins/1 : - لەم بەشەدا دەتوانین قەبارەی ئەو بەشە سپیە دیاری بکەین کە دەکەوێتە چوارچێوەی لاپەرەکەوە ئەم کردارە لەکاتی پرێنت کردندا سودی هەیە.

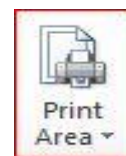
Orientation/2 :-

ئەم ئایکۆنە بەکاردێت بۆ گۆرینی شێوازی لاپەرەکەمان بۆ سەر باری پانی و باری درێژی له کاتی پرێنت کردندا.

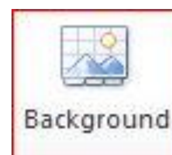
size/3 : -

لێرەدا قەبارەی ئەو لاپەرەیە دیاری دەکەین کە ئیمە دەمانەوێت زانیاریەکانی هتد) لەگەڵ لەسەر پرێنت بکەین (**A3,A4**, ...چەند قەبارەیەکی تر.

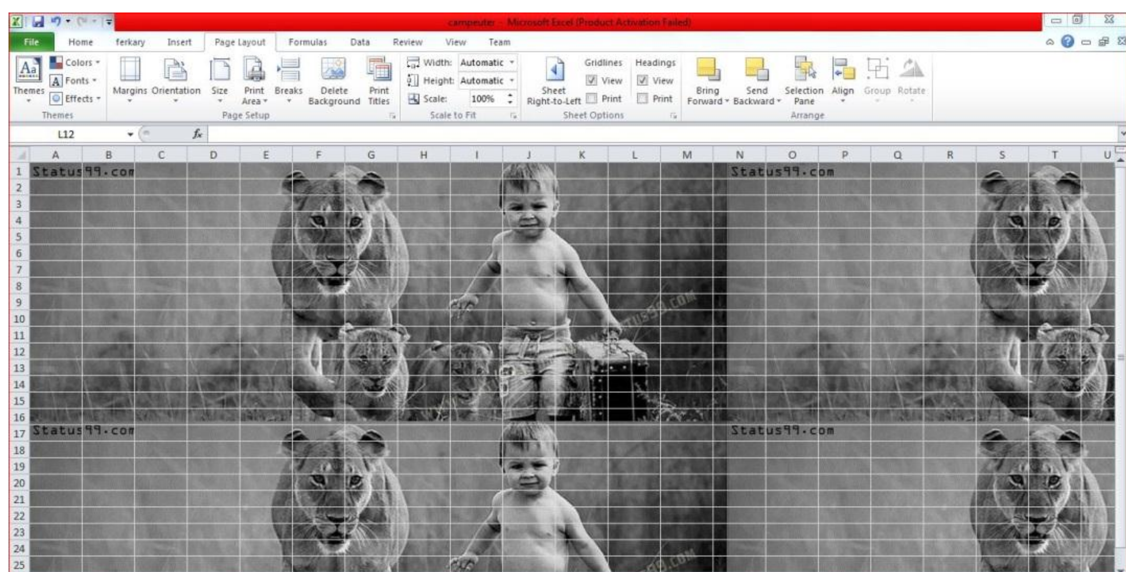
Print Area/4 :-

بەکاردێت بۆ پرێنت کردنی بەشێکی دیاری کراو لە پرۆژەکانمان.

Background/5 :-

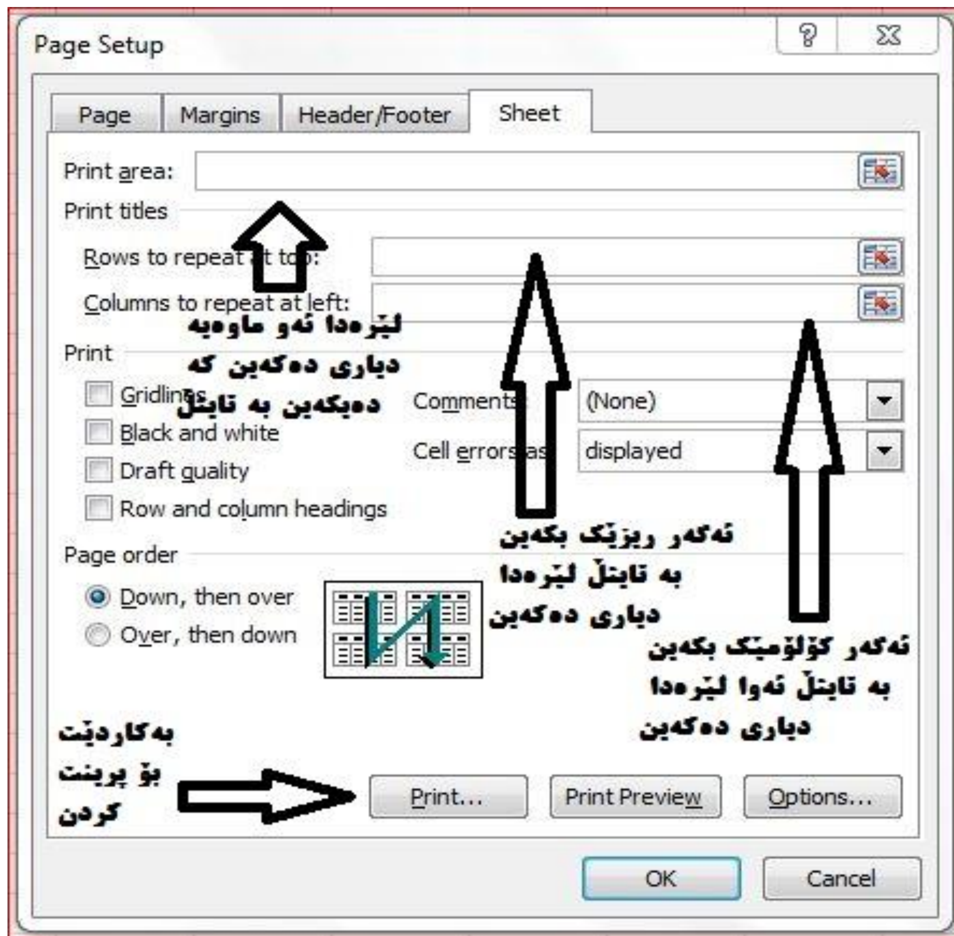
لێرەدا دەتوانین باگراوندی پشتەوەی بەرنامەکەمان بگۆرین بەئارەزوی خۆمان

6/ Print Title :-

ئەم ئایکۆنە گرنگیەکی زۆری هەیە ئێمە لێرەدا دەتوانین لە کاتی پرێنت کردندا یەك تایتڵ بۆ هەموو لاپەرە کانمان دابنێین. بۆ نمونە ئێمە پرۆژەیەکمان هەیە **20** لاپەرەیە یەکجار تایتڵێك لەسەرەوەی لاپەرە یەکەم دروست دەکەین پاشان بەبەکارهێنانی ئەم ئایکۆنە بۆ هەموو لاپەرەکان دووبارەی دەکەینەوە.

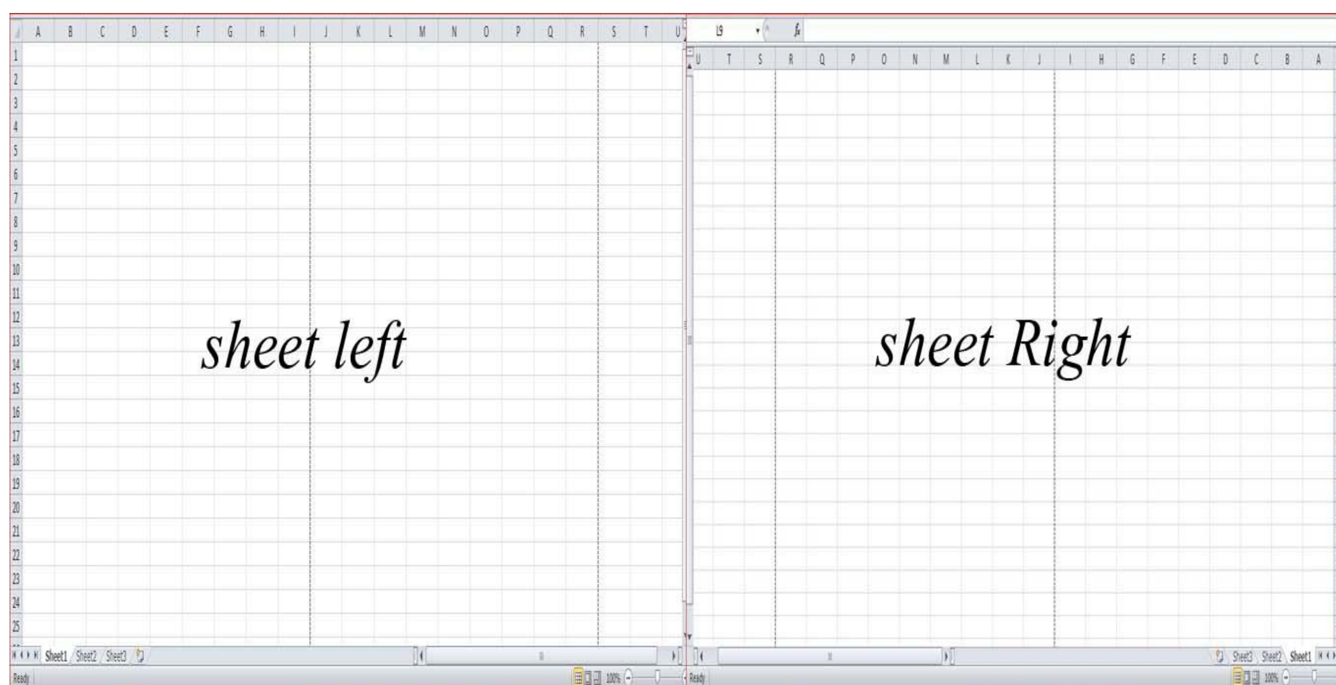

دووەم :- Sheet Options :-

ئەم بەشە لەم ئایکۆنانە پێکدێت لەگەڵمان بن رونیان دەکەینەوە:-

1/ Sheet Right_to_ Left :-

بەکاردێت بۆ گۆڕینی روکاری بەرنامەکەمان لەلای راست بۆ لای چەپ وە بە پێچوانەشەوە.

2/ Gridlines :-

لێرەدا دوو چێك بۆكس هەیە كە دەتوانین نیشانەی راستیان لێبدەین.

A/ View :- بەکاردێت بۆ شاردنەوەو پیشاندانی ئەو هێڵانەی لە ناو بەرنامەکەدا هەیە.

Print/B :- بەکاردێت بۆ شاردنەوە و پیشاندانی ئەو هێڵانە لەکاتی پرێنت کردن.

3/Headings :-

لێرەدا دوو چێك بۆكس هەیە كەدەتوانین نیشانەی راستیان لێبدەین.

A/ View :- بەكاردێت بۆ شاردنەوەو پیشاندانی ئەو ژمارەو پیتانەی كە لەسەر خانەكاندا هەیە و ناوی كۆڵۆم و رۆكانی پێ دەنرێت.

B/Print :- بەكاردێت بۆ شاردنەوەو پیشاندانی ئەم ژمارەو پیتانە لەكاتی پرینت كردندا.

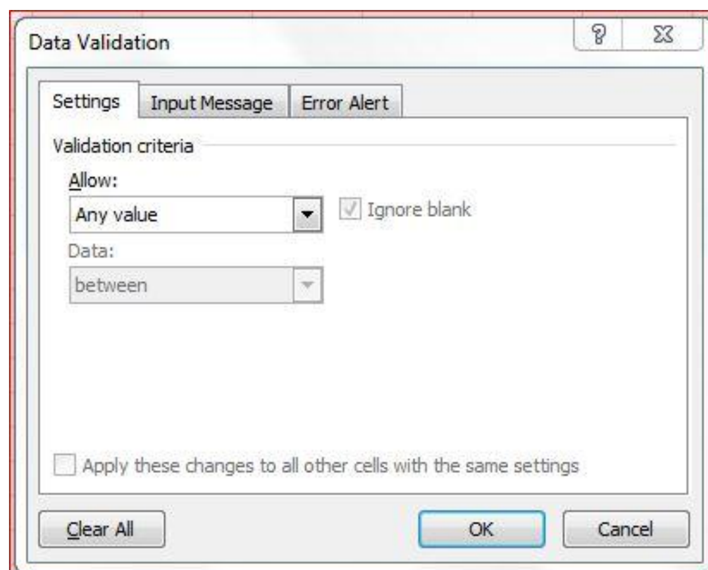
سەرنج

لێرەدا ئەو لیستانەی كە ماون باسیان بكەین زۆر شتی گرنگی تێدا نیە و وە هەندێكیشیان لە پێشەوە بەسكراوە تەنها چەند شتێك نەبێت كە باسیان دەكەین لەو لیستانەی ماون ،كە بەلای ئێمەوە گرنگن و سودیان هەیە.

(Data validation)

ئەم بەشە دەكەوێتە لیستی (**Data**) لەبەشی (**Data tools**).

ئەم بەشە گرنگیەكی زۆری هەیە چونكە دەتوانین لە رێگەی ئەم بەشەوە دەتوانین خانەكانمان تایبەت مەند بكەین بەوەی كە ژمارەیەك یان تێكستێك یان هەر شتێك بە ئارەزوی خۆمان بمانەوێت تیایدا داخڵ بكەین لێرەدا ئەگەر ئێمە بە پێ چەوانەی ئەم كرداره شتێكی ترمان تێدا داخڵ كرد ئەو راستەوخۆ خۆی ئاگادارمان دەكاتەوە.

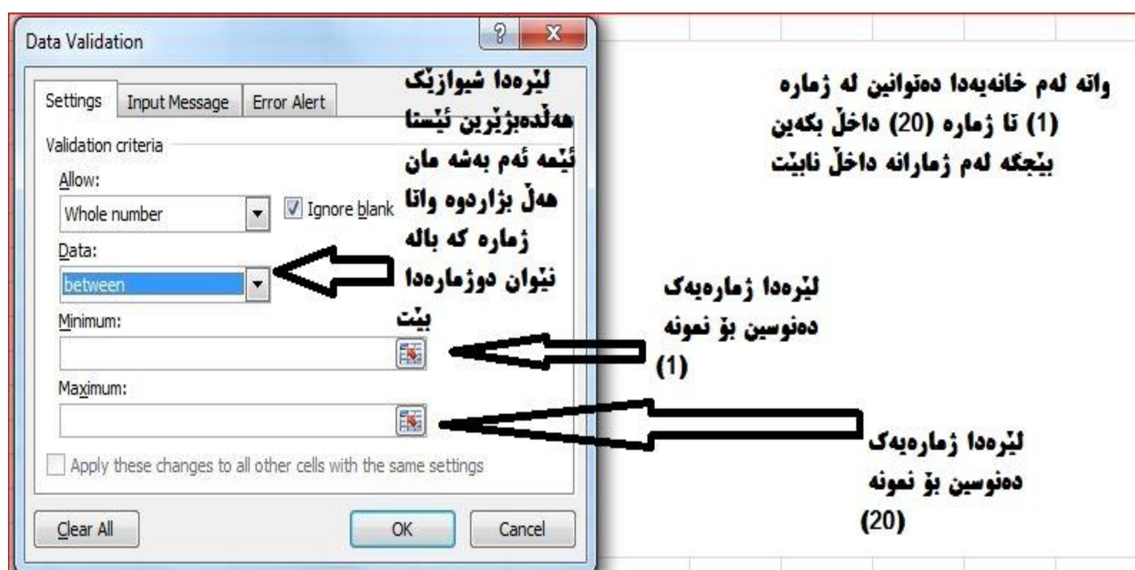

یەكەم: **Settings**:-

لەم بەشەدا مەرج بۆ ئە خانەیە دادەنێین كە دەمانەوێت كە لەم بەشانە پێكدێت:-

Whole Number_A -: لەم بەشەدا ئەو مەرجەی دای دەنێین بۆ خانەكەمان

تایبەتە بەژمارە، بۆ نمونە لەم خانەیەدا تەنها ژمارەیەك دەتوانی داخڵ بكەیت كە گەورەتر بێت لە (**50**) یان بچوكتربێت لە (**20**) یان ژمارەیەك داخڵ بكرێت كە لە نێوان دوژمارەدابێت وەك لەنێوان (**0**) تا (**10**) لەگەڵ كۆمەڵێكی تر.

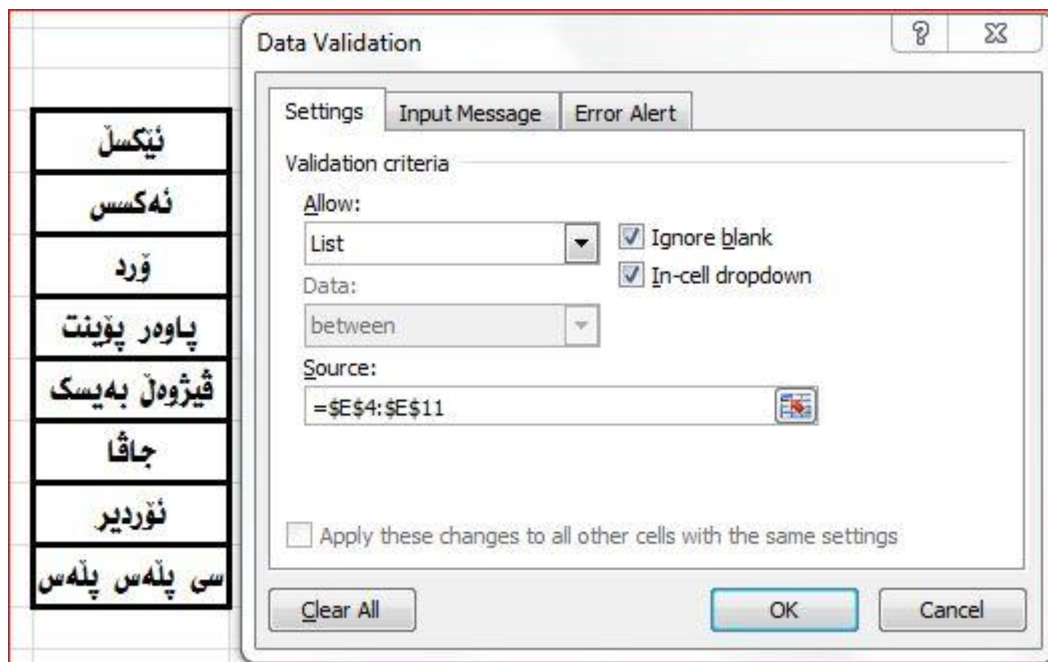

سەرنج

لەو بەشەی سەرەوەدا دیارە ئێمە

كەلەم خانەیەدا دە توانین داخڵی بكەین دەبێت لە نێوان دوژمارەدا بێت بە ئارەزوی خۆمان وە دەتوانین بیگۆرین بە چەند شتێكی تر وەك گەورەتر یان بچوكتریان یەكسان ..۱۰

B– List -: لەم بەشەدا دەتوانین لەو خانەی كە هەمانە تەنها داتایەك داخڵ بكەین كە لەو لیستەدا هەیە كە خۆمان بۆی دیاری دەكەین.

واتە لەم خانەی كە ئێمە هەمانە تەنها دەتوانین ئەم ناوانە داخڵ بكەین

.

نموونە:-

لە كۆلێژێك وەك زانست ئەگەر ئێمە خانەیەكمان هەبێت تایبەت بە بەشەكان دەتوانی ئێمە یەكسەر بە بەكارهێنانی ئەم بەشە بەس ناوی چوار بەشەكەی كۆلێژی زانست (كیمیا-فیزیا-بایلۆجی-جیۆلۆجی) تێدا داخڵ بكەین بۆ ئەوەی هەڵەكانیشمان كەم بێتەوە.

لەم بەشەدا دەتوانین خانەكە تایبەت بكەین بەوەی كە بەروارێكی

C_ Date :-

تێدا داخڵ بكرێت كە لە نێوان دوو بەرواردابێت كە خۆمان بۆی دیاری دەكەین.

نموونە:- لە بەرێوبەرایەتی هاتوچۆ مۆڵەتی شۆفێری دەدەن بەو كەسانەی كە تەمەنیان لە سەرو (**18**)ساڵەوەیە وە بچوكترن لە (**50**) ساڵ بۆ ئەم مەبەستە ئێمە بەم شێوەیە خانەی تەمەن تایبەت دەكەین كە لە موالیدی (**1963**) تا (**1995**) لەو بەینەدا داخڵی دەكات ئەگەر لە موالیدە گەورەتر یان بچوكتربێت یەكسە خۆی

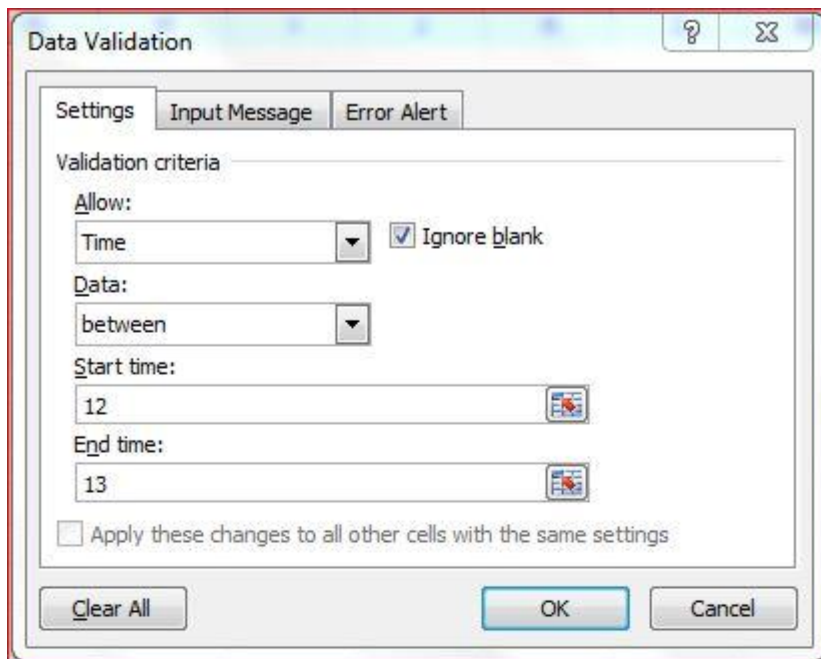
بەرنامەكە ئاگادارمان دەكاتەوە.

Data Validation
Settings | Input Message | Error Alert
Validation criteria
Allow:
Date
Ignore blank
Data:
between
Start date:
1/1/1963
End date:
1/1/1995
Apply these changes to all other cells with the same settings
Clear All | OK | Cancel

Time_D :-

لەم بەشەش دا دەتوانین خانەکە تایبەت کەین بەوەی کە کاتێکی دیاری کراو تێدا داخڵ بکرێت بۆنمونە تەنها کاتژمێر (**1**) یان کاتێك داخڵ بکرێت کە لە نێوان دو کاتی جیاوازدابێت وەك لەنێوان (**8**)بۆ (**12**) لە گەڵ چەند شێوازێکی تر.

نموونە:- لە فەرمانگەکانی حوکمەتدا کاتی دەوام کردن لە کاتژمێر (**8**) دەست پێدەکات ئێمە ئەگەر پرۆژەیەکمان هەبێت، لەسەر کاتی هاتنی کارمەندان بۆ فەرمانگەو کاتی رۆشتنەوەی کارمەندەکان ئەو دەبێت ئەو خانەی کە هەمانە بۆ کاتی هاتن دەبێت یەکسانی کەین بە سەعات (**8**) واتە بەس سەعات (**8**)ی تێدا داخل دەکرێت ولەکاتی رۆشتنەوەش لە نێوان سەعات (**12**) بۆ سەعات (**3**) دا بێت واتە تەنها کارمەند بۆی هەیە سەعات (**12**)و(**1**)و (**2**)و(**3**) بڕواتە وە.

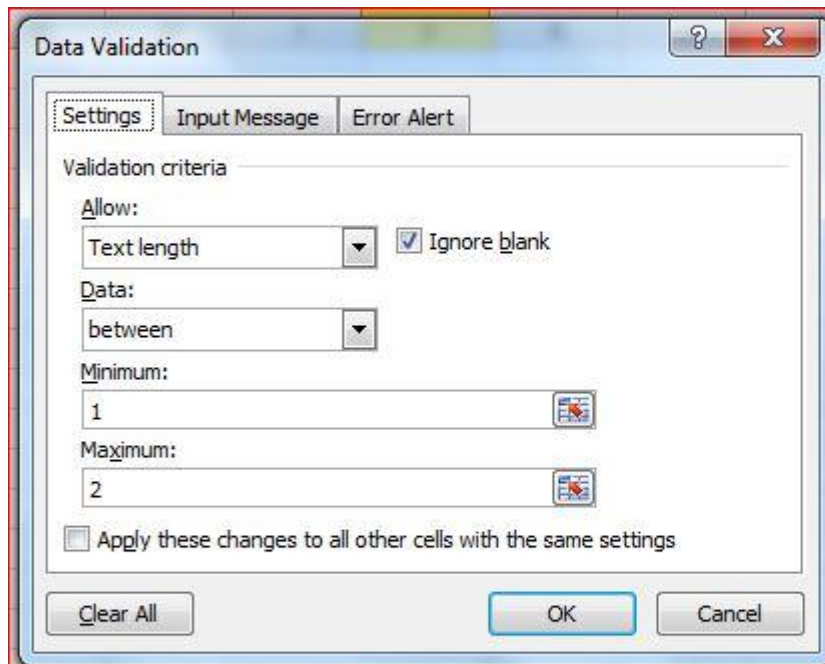

E/ Text length:-

لەم بەشەدە دەتوانین ژمارەی ئەو پیت و ژمارە و هێما یانە دیاری بکەین کە داخل دەکرێن لە خانەکەدا.

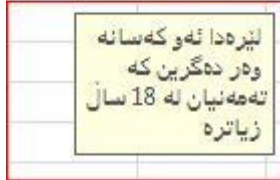
نموونە:-

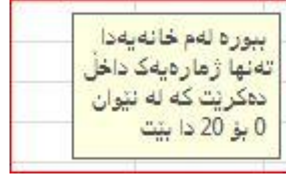
ئەگەر ئێمە خانەیەکمان هەبێت تەمەنی کەسەکانی تێدا داخل بکرێت وەك خۆمان دەزانین تەمەنی کەسەکان تەقریبەن لە نێوان (1)بۆ(99) دایە بۆیە ئێمە بۆ ئەوەی لەکاتی داخل کردنی داتاکانمان هەڵە نەکەین ئەوا دەتوانی لە م بەشەدا دیاری بکەین کە تەنها (2) ژمارە داخل بکات بۆمان واتە تەمەنی هیچ کەس لە (3) ژمارە پێك نایەت ئەگەر هەڵەشمان کرد ئەوا ئاگادارمان دەکاتەوە.

دووەم :- **Input message** :-

لەم بەشەدا ئاگادارکردنەوەیەك دەنوسین دەربارەی ئەو خانەی کە یەکێك لە بەشەکانی سەرەوەی لەسەر دائەنێن وە ئەم بەشە بەردوەام دەر ئە کەوێت.

سێیەم :- **Error Alert** :-

لەم بەشەدا ئاگادار کردنەوەیەك دادەنێن بەڵام ئەم ئاگادار کردنەوەیە جیاوازیەکەی لەگەڵ ئەوە ی سەرەوەدا ئەوەیە ئەم ئاگادارکردنەوەیە تەنها لەکاتی هەڵەدا دەردەکەوێت کە بە پێچەوانەی ئەو مەرجەوە بێت کە بۆ خانەکەمان داناوە.

(دروست کردنی لیست)

پرسیار:- ئایا دەتوانین ئێمەش لیستێك دروست بکەین وەك لیستی (Home) و لیستەکانی تر وە چەند بەشێکی جیاوازی تێدابێت و کۆمەڵێك ئایکۆنی تێدا دابنێین کە خۆمان دەمانەوێت.

وەلام:- بەڵی ئێمەش دەتوانین لیست دروست بکەین بە ئارەزوی خۆمان بە چەند ناوێکی جیاواز کە بەو لیستە دەوترێت (Group) وەچەند بەشێکی جیاوازی تێدابێت کە پێدەوترێت (Tab) . بەم هەنگاوانەی خوارەوە:-

1/سەرەتا لەبەشی سەرەوەی بەرنامەکە لای لیستەکان کلیکی راست دەکەین.

2/ پاشان بەشی (Customize the) هەڵدەبژێرین.

3/ پاشان بەشێکی نوێمان بۆ دەکرێتەوە لە خوارەوە کلیك دەکەین لە (New Tab)

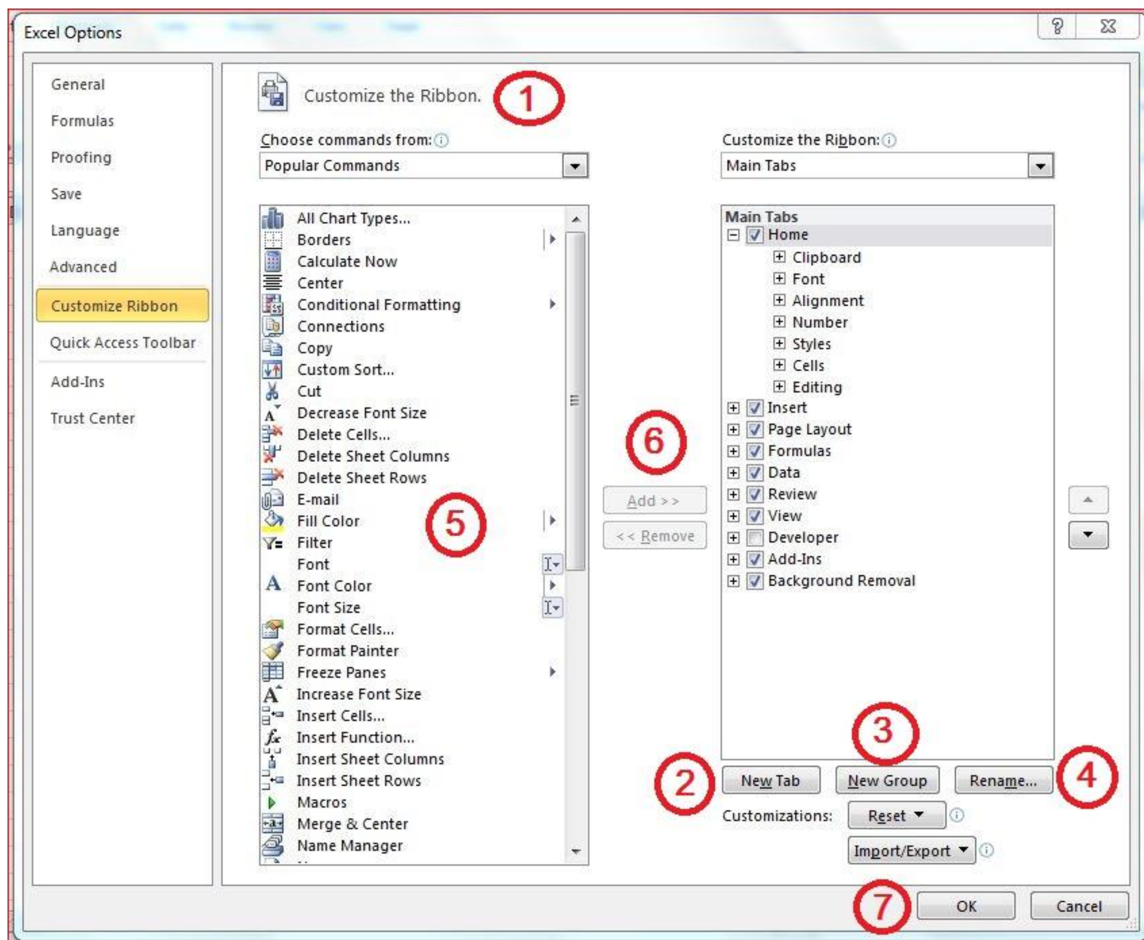
4/ پاشان لە بەشی Rename ناوێکی بۆ دادەنێین.

5/ بۆ دروست کردنی چەند بەشێکی جیاواز لەم لیستەدا کلیك دەکەین لە

6/پاشان دەدەتوانین لەبەشی (Rename) ناوی (Group) بگۆرین بە ویستی خۆمان.

7/پاشان لەبەشی لای چەپ ئەو ئایکۆنەی دەمانەوێت بە کلیك کردن لە (Add) دەیهێنینە ناو لیستەکەمانەوە.

بۆڕونکردنەوەی زیاتر سەیری ئەم وێنەیە بکە:-

ئەوەش ئەنجامی کارەکەمان لیستێکمان دروست کردووە بەناوی (کۆمپیتەر).

پرێنت کردن (Print)

پرێنت کردن واتە گواستنەوەی ئەو زانیاری و داتایانەی کە ئێمە لە ناو بەرنامەکان دا داخڵمان کردوە بۆسەر ومرەقە و بینینی ئەم زانیاریانە لە سەر لاپەرەیەك.

دیارە بەرنامەی مایکرۆسۆفت ئێکسڵیش وەك هەموو بەنامەکانی دیکە بێبەش نەکراوە لەم ئایکۆنە و دەتوانین ئەو داتاو زانیاری و خشتەو وێنەو شێوەی ئەندازە ییانەی لە وانەکانی پێشوو باسمان کردن لە رێگەی ئەم ئایکۆنەوە بیان گوازینەوە بۆ سەر لاپەرەکان.

ئایکۆنی (Print) دەکەوێتە لیستی (File) کە لەم بەشانەی خوارەوە پێکدێت:-

Print

Copies: 1

Print

Printer

OneNote 2010 إرسال إلى
Ready

Printer Properties

Settings

Print Active Sheets
Only print the active sheets

Pages: 1 to

Collated
1,2,3 1,2,3 1,2,3

Portrait Orientation

Letter
8.5" x 11"

Normal Margins
Left: 0.7" Right: 0.7"

No Scaling
Print sheets at their actual size

Page Setup

زنجیرە	ناو	تەمەن	ژمارەی مۆبایل		مووچە
1	هەردی	12	7701500212	$	1,200.00
2	احمد	19	7701500212	$	130.00
3	محمد	13	7701500212	$	(940.00)
4	شاد	20	7701500212	$	(2,010.00)
5	کاروان	23	7701500212	$	(3,080.00)
6	ئازاد	21	7701500212	$	(4,150.00)
7	ئاری	12	7701500212	$	(5,220.00)
8	ئارام	34	7701500212	$	(6,290.00)
9	هەردی	34	7701500212	$	(7,360.00)
10	احمد	45	7701500212	$	(8,430.00)
11	محمد	67	7701500212	$	(9,500.00)
12	شاد	41	7701500212	$	(10,570.00)
13	کاروان	21	7701500212	$	(11,640.00)
14	ئازاد	21	7701500212	$	(12,710.00)
15	ئاری	21	7701500212	$	(13,780.00)
16	ئارام	23	7701500212	$	(14,850.00)
17	هەردی	20	7701500212	$	(15,920.00)

1 of 1

1/ لەدەستە چەپ وەك لە وێنەكەشدا دیارە ئەو بەشەمان پیشان دەدات كە دەمانەوێت(پرێتن) ی بكەین.

زنجیره	ناو	تەمەن	ژمارەی مۆبایل	مووچە
1	هەردی	12	7701500212	$ 1,200.00
2	احمد	19	7701500212	$ 130.00
3	محمد	13	7701500212	$ (940.00)
4	شاد	20	7701500212	$ (2,010.00)
5	كاروان	23	7701500212	$ (3,080.00)
6	ئازاد	21	7701500212	$ (4,150.00)
7	ئاری	12	7701500212	$ (5,220.00)
8	ئارام	34	7701500212	$ (6,290.00)
9	هەردی	34	7701500212	$ (7,360.00)
10	احمد	45	7701500212	$ (8,430.00)
11	محمد	67	7701500212	$ (9,500.00)
12	شاد	41	7701500212	$ (10,570.00)
13	كاروان	21	7701500212	$ (11,640.00)
14	ئازاد	21	7701500212	$ (12,710.00)
15	ئاری	21	7701500212	$ (13,780.00)
16	ئارام	23	7701500212	$ (14,850.00)
17	هەردی	20	7701500212	$ (15,920.00)

2/ ئەم ئایكۆنە بەكاردێت بۆ پرێنت كردن.

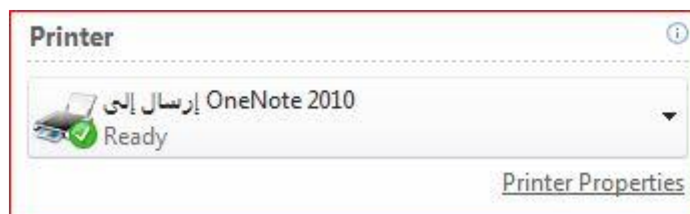
3/ لێردا ژمارەی ئەو نوسخانە یان ئەو دانانە دیاری دەكەین كە بۆمان پرێن بكات.

بۆ نمونە:- ئێمە(**5**) لاپەرەمان هەیە دەمانەوێت (**10**) دانەی لێ پرێن بكەین لێرەدا دەنوسین(**10**)

Print

Copies: 1

4/لێرەدا ئەو پرێنتەرە دیاری دەكەین كەدەمانەوێت ئەم كارەی پێبكەین لەوانەی لەم كاتەدا چەند پرێنتەرێك بەسرابێت بە كۆمپیتەرەكەمانەوە.

5/ لەم بەشەدا دەتوانین لاپەرەکانمان پرێنت بکەین لەوشوێنەوەی خۆمان دەمانەوێت تا شوێنێکی تر.

نموونە:- ئێمە (**30**) لاپەرەمان هەیە دەمانەوێت لاپەرەی (**15**) تا لاپەرەی (**20**) پرێنت بکەین لێرەدا دەینوسین (**15**) بۆ (**20**).

Pages: 15 to 20

سەرنج

ئەگەر بمانەوێت تەنها یەك لاپەرە پرێنی کەین لە ناو کۆمەڵێ لاپەرەدا بۆ نمونە تەنها لە پەرە (**8**) ئەوا دەنوسین لە (**8**) بۆ(**8**).

Pages: 8 to 8

6/ ئەم بەشە بەکاردێت بۆ جیاکردنەوەی لاپەرکان لە کاتی پرێنت کردندا.

نموونە:- ئێمە (**10**) لاپەرەمان هەیە دەمانەوێت (**5**) جار بۆمان پرێنت بکات لێرەدا ئەوە دیاری دەکەین کە (**10**) لاپەرەکەمان بۆ پرێنت بکات جارێك ئینجا بۆجاری دووەم و سێیەم دوبارەی بکاتەوە یان لاپەرەی یەکەم (**10**) جار پرێنت بکات بۆمان ئینجا لاپەرەی دووەم (**10**) جار بە هەمان شێوە.

Collated
1,2,3 1,2,3 1,2,3

Uncollated
1,1,1 2,2,2 3,3,3

7/لەم بەشەدا دەتوانین لاپەرەکە هەڵ بژێرین لەباری درێژی یان پانیدابێت.

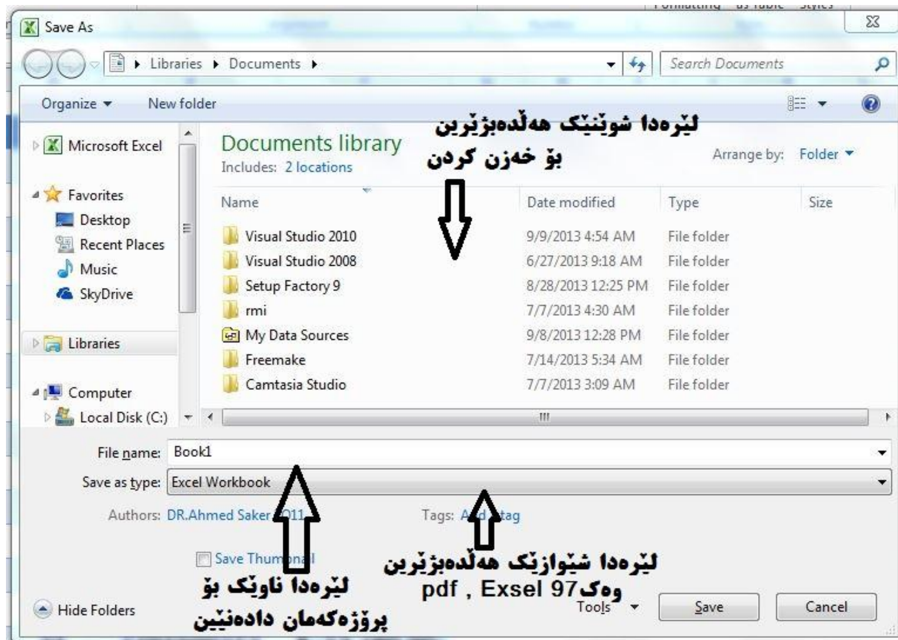
8/لەم بەشەدا قەبارەی لاپەڕەکەمان هەڵ دەبژێرین(....**A4,A3**).

چۆنیەتی خەزنکردنی پرۆژەکانمان

خەزن کردن واتا پاشەکەوت کردنی داتاکانمان و مانەوەی لەناو کۆمپیتەرەکەمان بۆماوەیەکی درێژ خایەن وە ئەگەر پێویستمان بوو دەتوانین جارێکی تر بیکەینەوە گۆرانکاری تێدا بکەین.

ئایکۆنی **(Save)** دەکەوێتە لیستی **File** یان دەتوانین لەسەر کیبۆرد دوگمەی **(Ctrl+S)** دابگرین ئەم بەشەمان بۆ دەکرێتەوە.

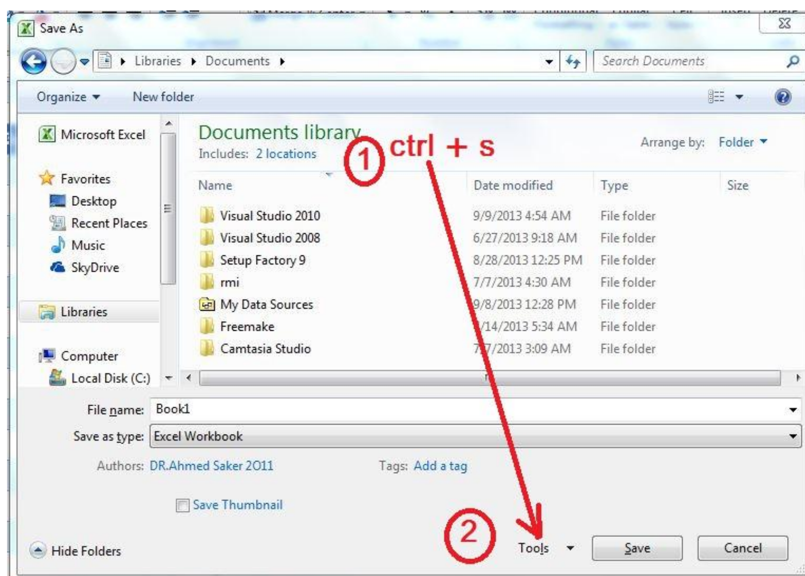
پرسیار:- چۆن بتوانی پرۆژەیەك خەزن بکەین وە ووشەی نهێنی بۆ دابنێین؟

وەڵام:- بەم هەنگاوانەی خوارەوە:-

1/سەرەتا دەچینە سەر لیست **(File)** پاشان **Save** هەڵدەبژێرین.

2/لە بەشی خوارەوە دەچینە سەر **(Tools)** پاشان **(General Option)** هەڵدەبژێرین.

3/ پاشان لە بۆشای یەکەمدا ووشەی نهێنی دەنوسین لە دووەم دا دوبارەی دەکەینەوە.

بەشی دووەم

کردارە بیرکاریەکان

بەرنامەی مایکرۆسۆفت ئێکسڵ گرنگیەکی زۆری هەیە لە بواری حسابات و ژمێریار یدا ، چونکە هەموو کردارە بیرکاریەکان دەتوانرێت لەم بەرنامەیەدا ئەنجام بدرێت بە باشترین شێوەوە زۆربەئاسان هەرکردارێك بتەوێت دەتوانیت ئەنجامی بدەین.

کردارە بیرکاریەکان :-

دابەشکردن	/	3/9	=	3
لێکدان	*	3*2	=	6
کۆکردنەوە	+	3+2	=	5
لێدەرکردن	-	2_4	=	2

بەردەوام بە لەگەڵمان

بەردەوام بە لەگەڵمان

بەردەوام بەلەگەڵمان

بەردەوام بە لەگەڵمان

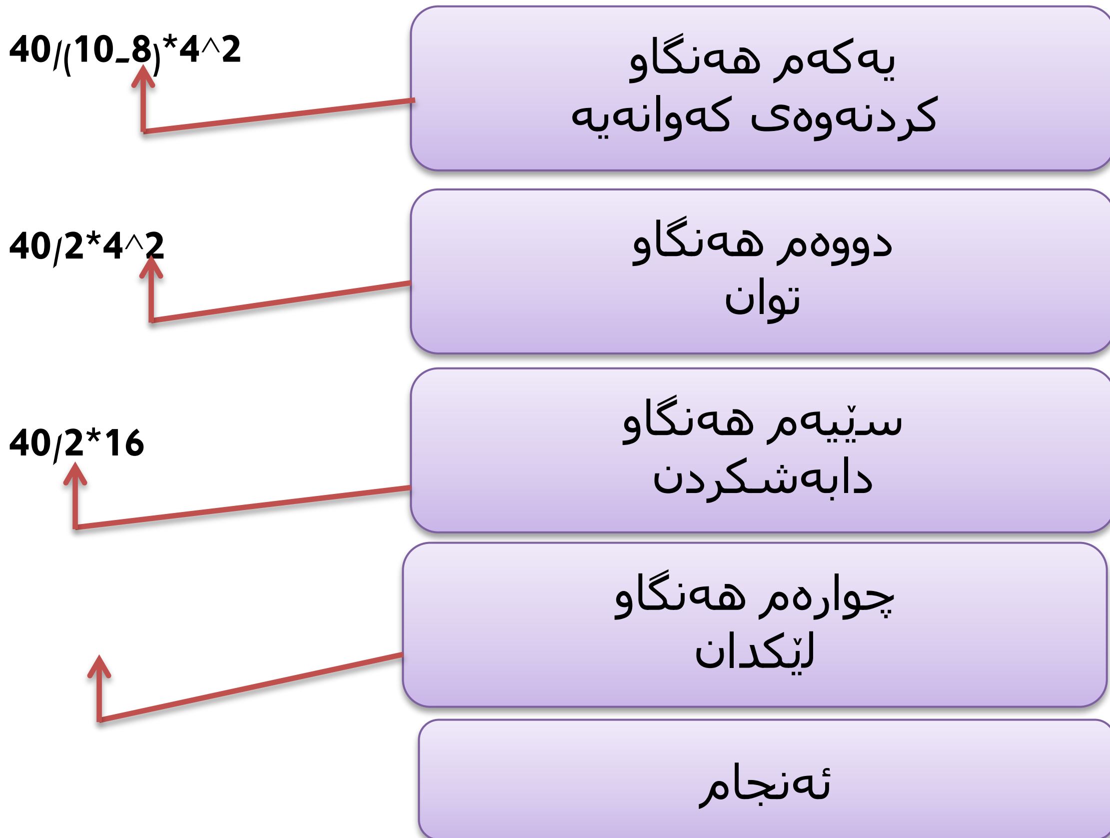
ریزبەندی کرداره بیرکاریەکان (اریرك اریەکان)

لەکاتی ئەنجام دانی کرداره بیرکاریەکاندا دەبێت رەچاوی ئەوخاڵە بکەین کە ئەویش ریزبەندی کردارەبیرکاریەکانە.

ئەم زاراوەیەش واتە کام کردار لە کرداره بیرکاریەکان پێش کردرەکەی تر رودەدات واتە ئێمە سێ کردار یان زیاتر ئەنجام بدەین دەبێت بزانین کام کرار لە پێش کردارەکەی ترەوە ئەنجام دەدرێت.

ریزبەندیەکە بەم شیوەیەیە:-

ئەگە ئێمە نمونەیەکی لەم چەشنەمان هەبێت:-

(جۆری کرداره بیرکاریەکان)

کرداره بیرکاریەکان لەم بەرنامەیەدا بەدوو جۆر ئەنجام دەدرێن:-

یەکەم:- کرداره بیرکاریەکان بەپێی ژمارەی ناو خانەکان:-

ئەم رێگایە هەرچەندە رێگایەکی باش و سەرکەوت و نیە بە لاَم ئێمە هەر ئاشناتان ئەکەین پێی، ئەم رێگایە واتە ئەنجام دانی کردارەکان بەپێی ئەو ژمارەی کەلەناو خانەکەدا هەیە، واتە لەکاتی ئەنجام دانی کردارەکاندا ژمارەی ناو خانەکان بەکاردەهێنین بەم هەنگاوانەی خوارەوە وەك لەم نمونانەی خوارەوەدا دیارە.

1/ سەرەتا لەو خانەی دەمانەوێت ئەنجامی کرداره بیرکاریەکەی تێدا بنوسین نیشانەی یەکسانە(**=**) دادەنێین.

2/ژمارەی یەکەم دەنوسین پاشان کرداره بیرکاریەکە پاشان ژمارەی دووەم ،وە دەتوانین چەند کردارێك بەیەکەوە ئەنجام بدەین. پاشان ئینتر دەکەین لەسەر کیبۆردی کۆمپیتەرەکەمان راستەوخۆ ئەنجامەکەمان دەداتێ.

ئەنجام	شێوازی نوسین	ژمارەی دووەم	ژمارەی یەکەم	کرداری بیرکاری
7	=3+4	4	3	+
1	=5-4	4	5	-
2	=4/2	2	4	/
12	=3*4	4	3	*
	لەم شێوازەدا ئێمە پشت دەبەستین بە ژمارەی ناو خانەکان			

سەرنج

لە لایەنی خراپەکەی ئەم شێوازە لە کردە بیرکاریەکاندا ئەوەیە کە لەکاتی گۆڕینی ژمارەکانی ناوخانەکە لەدوای ئەنجام دانی کردارە بیرکاریەکە ئەوا ئەنجامەکە ناگۆڕێت ، دەبێت گۆڕانکاری لە کردارەکەدا بکەیت.

دووەم:- ئەنجام دانی کردارە بیرکاریەکان بەپێی خانەکان:-

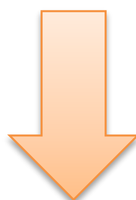
ئەم ڕێگایە ڕێگایەکی گرنگ و سەرکەوتوە بۆ ئەنجامدانی کردارە بیرکاریەکان لەم ڕێگەیەدا پشت دەبەستین بە خانەکان واتە ئێمە کردارەبیرکاریەکان لەسەر خانەکان ئەنجام دەدەین بەم هەنگاوانەی خوارەوە.

1/سەرەتا نیشانەی یەکسان (=) دادەنێێن .

2/ناوی ئەو خانەیە دەنوسین کەژمارەکەی تێدایە یان کلیك لە خانەکە دەکەین ڕاستەوخۆ ناوەکەی دەنوسرێت خۆی.

3/نیشانەی کردارە بیرکاریەکە دەنوسین ،پاشان ناوی خانەی دووەم دەنوسین پاشان ئینتەری کیبۆردەکە دادەگرین ڕاستەوخۆ ئەنجامەکەمان دەداتێ.

بۆ ڕون کردنەوەی زیاتر سەیری ئەم وێنەیەی خوارەوا بەکەن

ئەنجام	شێوازی نووسین	ژمارەی دووەم	ژمارەی یەکەم	کردار بیرکاری
5	=G6+H6	2	3	+
1	=G7-H7	4	5	-
6	= G8*H8	3	2	*
2	=G9/H9	3	6	/

لەم شێوازەدا ئێمە پشت دەبەستین بە ناوی خانەکان

سەرنج

خوێنەری بەرێز ئەم رێگایە رێگایەکی سەرکەوت و ترە لەوەی پێشەوە چونکە لەم رێگەیەدا بە گۆرینی ژمارەی ناو خانەکە راستەوخۆ ئەنجامەکەش دەگۆرێت بە بێ ئەوەی ئێمەدەستکاریبکەین.

بەکارهێنانی **(Drag and Drop)** ن لە کردارەبیرکاریەکا

ئەم کردارە واتە راکێشان بۆ سەرەو خوارەوە یان راکێشان بۆ لای راست و چەپ ئەم کردارە گرنگیەکی ئەوتۆی هەیە لە کردارە بیرکاریەکاندا چونکە ئێمە یەکجار کردارە کە لە خانەیەکدا دەنوسین پاشان بە ئەنجام دانی **(Drag and Drop)** دەتوانین بۆ هەموو خانەکانی تری ئەنجام بدەین

.

رونکردنەوەی زیاتر لەم وێنەیە ببینە

سەرەتا کردرە بیرکاریەکەی دەمانەوێت ئەنجامی بدەین بۆ خانەی یەکەمی ئەنجام دەدەین بەو شێوەی لە وێنەکەی خوارەوەدا دیارە پاشان بە بەکارهێنانی کردارەکە بۆ هەموو خانەکانی تر ئەنجام دەدەین کلیك لەوخانەیە دەکەین کە ئەنجامەکەی تێدایە پاشان کە کێرسەری ماوسەکە بە شێوەی **(+)** لێهات رای دەکێشینە خوارە.

زنجیره	نمرەی 1	نمرەی 2	کۆتا ئەنجام
1	23	12	=D7+E7
2	12	27	
3	11	26	
4	10	25	
5	9	24	
6	8	23	
7	7	22	
8	6	21	
9	5	20	
10	12	19	
11	13	18	
12	14	17	
13	15	16	
14	16	15	
15	17	14	
16	18	13	
17	19	12	

Drag & Drop

زنجیره	نمرەی 1	نمرەی 2	کۆتا ئەنجام
1	23	12	35
2	12	27	39
3	11	26	37
4	10	25	35
5	9	24	33
6	8	23	31
7	7	22	29
8	6	21	27
9	5	20	25
10	12	19	31
11	13	18	31
12	14	17	31
13	15	16	31
14	16	15	31
15	17	14	31
16	18	13	31
17	19	12	31

لە کاتی راکێشانی ماوسەکە بۆ خوارەوە راستەوخۆ پرۆگرامە کە هەڵ دەستێت بە ئەنجام دانی ئەو کردارە بیرکاریە هەر خانەو لەگەڵ خانەکەی تەنیشت خۆی واتە تا کۆتای **(A2+B2...A3+A4)**بکەین ئەوا ئەو راستەوخۆ **(B1+A1)**ئێمە ئەگەر

کردارەکە ئەنجام دەدات.

بەکارهێنانی نیشانی($) لە کردارەکان

وەك لە لاپەڕەی پێشەوە باس مان کرد کە لە کاتی کرداری **(Drag & Drop)** بەرنامەکە ڕاستەوخۆ هەڵدەستێت بە ئەنجام دانی ئەو کردارە بیرکاریە لەگەڵ خانەکەی تەنیشت خۆی. نیشانەی**($)** بەکاردێت بۆ چەسپاندنی خانەکە جێگیرکردنی خانەکە لە کاتی **(Drag & Drop)**

لەم دوو وێنەی خوارەوەدا زانیاری زیاتر وەربگرە:-

	Drag & Drop		
ژمارەی یەکەم		ژمارەی دووەم	ئەنجام
12		21	33
13	↔	22	35
14	↔	23	37
15	↔	24	39
16	↔	25	41
17		26	43
18	↔	27	45
19	↔	28	47
20	↔	29	49
21	↔	30	51
22	↔	31	53
23	↔	32	55
24	↔	33	57
25	↔	34	59
26	↔	35	61
27	↔	36	63
28	↔	37	65

	($)	
ژمارەی یەکەم	6	ئەنجام
12		=J6+L5
13		19
14		20
15		21
16		22
17		23
18		24
19		25
20		26
21		27
22		28
23		29
24		30
25		31
26		32
27		33
28		34

وەك لە وێنەکەی سەرەوە دا دیارە ئە گەر ئێمە بمانەوێت خانەیەك لەگەڵ کۆمەڵێك خانەدا کۆبکەینەوە، ئەوا دەبێت ئەو خانەی هەمانە جێگیری بکەین لە کاتی کرداری نەجوڵێت.

شێوازی بەکارهێنانی نیشانەی ($) لەکردارەکاندا:-

1/ دانانی نیشانەی (**$**) لەبەردەم ناوی کۆڵۆمەکە واتە حەرفەئینگلیزیەکە بەم شێوەیە (**$A1**).

لەم کاتەدا ئەگەر خانەکە راکێشین بۆلای راست و چەپ ئەوا خانەکەجێگیردەبێت.

2/ دانانی نیشانەی (**$**) لەبەردەم ناوی رۆیەکە واتە ژمارە بیرکاریەکە بەم شێوەیە (**$1**).

لەم کاتەدا ئەگەر خانەکە راکێشین بۆ خوارە وەو سەرەوە ئەوا خانەکە جێگیر دەبێت.

3/ دانانی نیشانەی (**$**) لەبەدەم هەردوو بەشەکە کۆڵۆم و رۆیەکەش بەم شێوەیە(**A1**) .

لەم کاتەدا خانەکە جێگیردەبێت ئەگەر راکێشان بکرێت لەسەرەوە بۆخوارەوە وە لای راست و لای چەپ ، کە ئەمەباشترین جۆریانە.

بەشی سێیەم
فەکشن لەبەرنامەی
مایکرۆسۆفت ئێکسڵ

(فەکشن چیەو چۆن بیهێنینە ناو بەرنامەکەوە)

فەکشن بریتیە لە کۆمەڵێك شێواز کە ئامادەکراو لەلایەن کۆمپانیای مایکرۆسۆفت تەوە دانراوە لەم بەرنامەیەدا ، هەر یەکێك لەم فەکشنانەن بەکاردێت بۆ ئەنجام دانی کردارێکی دیاریکراو.

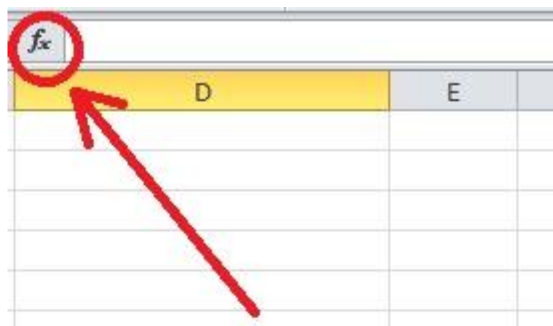
چۆنیەتی هێنانی فەکشن بۆ ناو بەرنامەکە:-

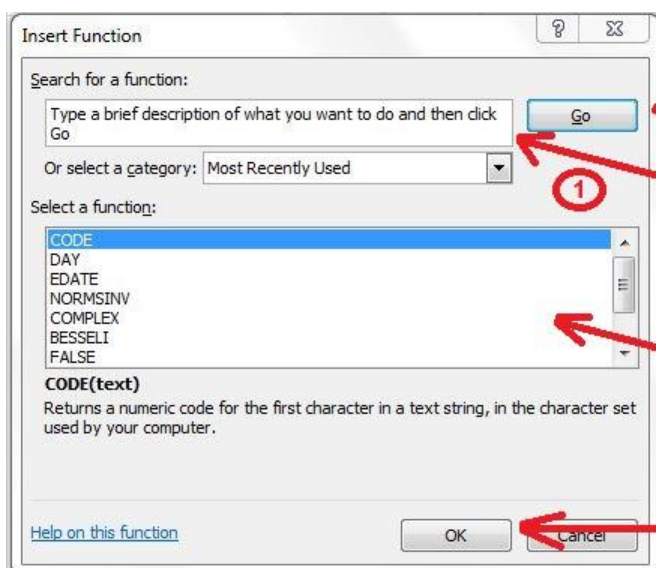
1/ بەنوسینی راستەوخۆی فەکشنەکە لەناو ئەو خانەی کەدەمانەوێت. بەڵام دەبێت نیشانی یەکسان **(=)** مان بیر نەچێت.

=sum(A1:A10)	=If(logical-test,value			if true,value	if falls)	
=Avarege(A1:A10)						

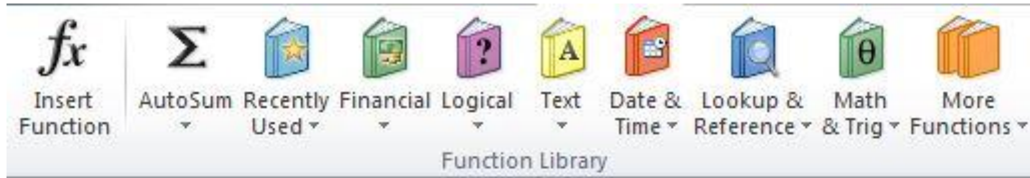
2/بەکلیك کردن لە نیشانەی (**FX**)لە بەشی سەرەوە لای (**Formula Bar**)کە

راستەوخۆ بۆکسێك دەکرێتەوە لەوێدا فەکشنەکە هەڵدەبژێرین.

3/ بە چونە سەر لیستی **(Formulas)** لەم بەشەدا هەموو فەکشنەکانی ناو بەرنامەی مایکرۆسۆفت ئێکسڵ کۆکراونەتەوەو پۆلێن کراون بەپێی شێوازو گرنگی بەکارهێنانیان.

....

کاتێك زانا لە ترسدا بێدەنگ بێت و نەزانیش هەر نەزان بێ

ئەی ئیتر چۆن راستی ئاشکرا دەبێت.

....

مرۆڤەکان پێویستیان بە زانست هەیە هەروەك چۆن پێویستی

بە نـــــان و ئـــــاو هەیە.

....

زانست لە کەسێك وەرمەگرە کە پارەو سامانی لەسەر وەردەگریت

....

ئیمامی احمد (ر.خ)

...فەکشنی(SUM)Fuction ...

ئەم فەکشنە یەکێکە لە فەکشنە گرنگەکانی بەرنامەی مایکرۆسۆفت ئێکسڵ کە بە کاردێت بۆ کۆکردنەوەی خانەکان.

شێوازی بەکارهێنانی ئەم فەکشنە:-

1/سەرەتا نیشانی یەکسانە دادەنێن لەو خانەی دەمانەوێت پاشان بە یەکێك لە رێگاکانی سەرەوە فەکشنەکە دەهێنینە سەر روکاری بەرنامەکە.

2/پاشان ناوی ئەو خانەیە دەنوسین کە دەمانەوێت کۆی بکەینەوە یان کلیك لە خانەکە دەکەین.

3/پاشان نیشانەی (:) دادەنێین کە لەهەندێ لە پرۆگرامەکان ئەم نیشانەیە دەخوێنێتەوە (؛).

4/پاشان ناوی خانەی دووەم دەنوسین کە دەمانەوێت لەگەڵ خانەی یەکەم کۆبکەی نەوە کلیك لە ئینتری کیبۆردەکە دادەگرین راستەوخۆ ئەنجامەکەمان پێدەڵێت.

	A	B	C	D	E	F
1	ژمارەکان				شێوازی نوسین	ئەنجام
2	2	3	5	7	=SUM(A2:D2)	17
3						

وا تە هەر چی خانەیەك لە بەینی ئەو دوو خانەیەدایە راستەوخۆ کۆیدەکاتەوە

فەکشنی.. Fuction(AVERAGE) ...

ئەم فەكشنە یەكێكی ترە لە فەكشنە گرنگەكانی بەرنامەی مایكرۆسۆفت ئێكسڵ كە ئەم فەكشنە بەكاردێت بۆ دەرهێنانی تێكرای (معدل) واتە ژمارەی ناو ئەوخانانە كۆدەكاتەوەو دابەشی ژمارەی خانەكانی دەكات راستەوخۆ.

شێوازی بەكارهێنانی فەكشنەكە:-

1/ سەرەتا نیشانەی یەكسانە دادەنێین لەو خانەی دەمانەوێت ئەم فەكشنەی تێدا بنوسین.

2/ پاشان ناوی ئەو خانەیە دەنوسین كەدەمانەوێت تێكراكەی دەربێنین یان كلیك لە خانەكە دەكەین.

3/ پاشان نیشانەی (:) دادەنێین كە لەهەندێك لە بەرنامەكاندا (؛) دە بێت دابنێین.

4/پاشان ناوی خانەكەی تر دەنوسین یان كلیكی لێدەكەین. پاشان ئینتری كیبۆردەكە دادەگرین راستەخۆ ئەنجامەكەمان پیشان دەدات.

دەتوانین ئەم سێ هەنگاوە بە یەكجار بكەین بە ماوسەكە ئەوماوەیە دیاری دەكەین راستەوخۆ خۆی(:) دوو نوقتەكەشمان بۆ دادەنێت.

	A	B	C	D	E	F
1	ژمارەكان				شێوازی نوسین	ئەنجام
2	20	15	15	50	=AVERAGE(A2:D2)	25
3						

...فەکشنی (Fuction(MAX...

یەکێکی تر لە فەکشنە گرنگەکانی بەرنامەی مایکرۆسۆفت ئێکسڵ فەکشنی (MAX) کە ئەم فەکشنە بەکاردێت بۆ دەست نیشان کردنی گەورەترین ژمارە لە ناو کۆمەڵێك ژمارەدا.

شێوازی بەکارهێنانی ئەم فەکشنە:-

1/ سەرتا نیشانەی یەکسان لەو خانەیەدا دەنوسین کە خۆمان دیاریمان کردووە.

2/ بەیەکێك لە ڕێگاکانی سەرەوە کە بانسمان کرد بە ئارەزوی خۆمان ئەم فەکشنە دەهێنینە سەر روکاری بەرنامەکە.

3/ پاشان ئەو ماوەیە دیاری دەکەین کە دەمانەوێت گەورەترین ژمارەمان بۆ دیاری بکات تیایدا.

ئەویش یان ئەو ماوەیە بە ماوسەکە دیاری دەکاین یان ناوی خانەی یەکەم دەنوسین پاشان نیشانەی (:) دادەنێن پاشان ناوی خانەی دووەم دادەنێین، پاشان ئینتەری کیبۆردەکە دادەگرین ڕاستەوخۆ گەورەترین ژمارەمان بۆ دەست نیشان دەکات.

	A	B	C	D	E	F
1	ژمارەکان				شێوازی نوسین	ئەنجام
2	21	35	15	50	=MAX(A2:D2)	50
3						

...فەکشنی (MIN)Fuction...

یەکێك ی تر لە فەکشنە گرنگەکانی بەرنامەی مایکرۆسۆفت ئێکسڵ فەکشنی (MIN) ە ، کە ئەم فەکشنە بەکاردێت بۆ دەست نیشان کردنی بچوکترین ژمارە لە ناو کـۆمەڵێك ژمارەدا.

شێوازی بەکارهێنانی ئەم فەکشنە:-

1/ سەرەتا نیشانەی یەکسان لەو خانەیەدا دەنوسین کە خۆمان دیاریمان کردووە.

2/ بەیەکێك لە ڕێگاکانی سەرەوە کە باسمان کرد بە ئارەزوی خۆمان ئەم فەکشنە دەهێنینە سەر روکاری بەرنامەکە.

3/ پاشان ئەو ماوەیە دیاری دەکەین کە دەمانەوێت بچوکترین ژمارەمان بۆ دیاری بکات تیایدا.

ئەویش یان ئەو ماوەیە بە ماوسەکە دیاری دەکاین یان ناوی خانەی یەکەم دەنوسین پاشان نیشانەی (:) دادەنێن پاشان ناوی خانەی دووەم دادەنێین، پاشان ئینتەری کیبۆردەکە دادەگرین ڕاستەوخۆ بچوکترین ژمارەمان بۆ دەست نیشان دەکات.

	A	B	C	D	E	F
1	ژمارەکان				شێوازی نوسین	ئەنجام
2	70	20	100	10	=MIN(A2:D2)	10
3						

...فەکشنی (Fuction(COUNT...

له باسكردنی فەکشنەکانی بەرنامەی مایکرۆسۆفت ئێکسڵ بەردەوامین ئەم جارە کە باس لە فەکشنێکی گرنگ ئەکەین کە ئەویش(COUNT)ئەم فەکشنە بەکاردێت

بۆ بژاردنی خانەکان واتە هەر خانەیە لە خانەکان داتای تێدا داخڵ کرابێت لەو خانانەی کە ئێمە دیاری دەکەین ئەوا ژمارەی ئەو خانانەمان پێدەڵێت.

شێوازی بەکارهێنانی ئەم فەکشنە:-

1/ سەرەتا نیشانەی یەکسان لەو خانەیەدا دەنوسین کە دەمانەوێت ژمارەی خانەکانمان بۆ بنوسێت تیایدا.

2/ بەیەکێك لە ڕێگاکانی سەرەوە کە باسمان کرد بە ئارەزوی خۆمان ئەم فەکشنە دەهێنینە سەر روکاری بەرنامەکە.

3/ پاشان ئەو ماوەیە دیاری دەکەین کە دەمانەوێت بۆمان ببژێرێت .

ئەویش یان ئەو ماوەیە بە ماوسەکە دیاری دەکاین یان ناوی خانەی یەکەم دەنوسین پاشان نیشانەی (:) دادەنێین پاشان ناوی خانەی دووەم دادەنێین، پاشان ئینتەری کیبۆردەکە دادەگرین راستەوخۆ ژمارەی ئەو خانانەمان پێدەڵێت کەداتای تێدا داخڵکراوە.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
1	ژمارەكان									شێوازی نوسین	ئەنجام
2	70	20	100	21	2	3	✗	12	10	=COUNT(A2:I2)	8
3	1	2	3	4	5	6	7	8	9		

دەبینین لە وێنەکەدا دیارە ئێمە 9 خانەمان هەیە بەڵام لە ئەنجامدا نوسراوە (8) چونکە خانەیەکیان بەتاڵە

...فەكشنی (Fuction(IF...

له باسكردنی فەكشنەكان ئەم جارە ئەچینە خزمەت باسكردنی فەكشنێكی زۆر گرنگ كە ئەویش فەكشنی **(IF)** لە ڕێگای ئەم فەكشنەوە دەتوانین مەرج بۆ خانەكان دابنێین وە بەپێی ئەو مەرجەی كە خۆمان بۆمان داناوە كارێكمان بۆ بكات، جا ئەو كارەش كردارێكی بیركارییێت یاخود نوسینی تێكستێك بێت یا خود نوسینی ژمارە و حەرف و پیت و هێماو هەر شتێك بە ئارەزوی خۆمان.

چۆنیەتی بەكارهێنانی ئەم فەكشنە:-

1/سەرەتا لەوخانەی دەمانەوێت مەرجی بۆدابنێین نیشانەی **(=)** دادەنێن.

2/ بەیەكێك لە ڕێگاكان كە باسمان كرد ئەم فەكشنە دەهێنینە ناو بەرنامەكە.

3/ئەم فەكشنە لە سێ **(3)** بەش پێكهاتووە:-

A_ Logical_Test:-لەم بەشەدا مەرج بۆخانەكەمان دادەنێین كە ئەومەرجە یەكێكە لەم شێوانە كە خانەیەك گەورەتر یان بچوكتر یان یەكسان یان گەورەترو یەكسان یان بچوكترو یەكسان یان یەكسان نیە بە ژمارەیەك یان بە خانەیەكیتر.

بۆنمونە:- **(F1<>10 ,D1>= 50 ,A1=A2, A1<20, A1>1)**

2/ Value if true:- لەم بەشەدا ئەو كارە دەنوسین كە دەمانەوێت بۆمان بكات ئەگەر ئەو مەرجەی دامان ناوە هاتە دی ،جا ئەو كارانەش كە دەتوانین لێرەدا بینوسین (ئەنجامدانی هەموو كردارە بیركاریەكان، نوسینی تێكستێك یان دانانی یەكێك لە فەكشنەكان هەرشتێك كە خۆمان بمانەوێت).

3/Value if falls: - لەم بەشەشدا ئەو كارە دەنوسین كە دەمانەوێت بۆمان بكات ئەگەر مەرجەكە نەیەتە دی جائەو شتانەی كە لێرەشدا دەینوسین ئەم بەشانەن (كرداره بیركاریەكان، نوسینی تێكستێك،دانانی یەكێك لە فەكشنەكان)

سەرنج

ئه گەر تێکست واته پیت بنوسی ئەوا دەبێت

لەهەردوو بەشی(Value if falls,Vaue if true)

لەبەینی دەبڵ کۆتەیشن ("") دابینوسین.

نمونه لەسەر فەکشنی (IF):-

ئەگەر ئێمه نمرەی خوێندکارانمان هەبێت بمانەوێت دەرچوو دەرنەچوو دیاری بکەین ئەوا له ڕێگەی ئەم فەکشنەوه مەرجێکی بۆدادەنێین.

	A	B	C
1	ژمارەکان		ئەنجام
2	20		کەوتووه
3	67		دەرچووه
4	44		کەوتووه
5	90		دەرچووه
6			
7	شێوازی نووسین		=IF(A2>=50,"دەرچووه","کەوتووه")

نمونه دووەم لەسەر ئەم فەکشنه:-

ئەگەر ئێمه مووچەی فەرمان بەرانمان هەبێت بمانوێت هەرکەسێ (1ساڵ) خزمەتی هەبێت ئەوا(25000) بخاته سەر مووچەکەی ئەوانەی تر(50000) بخاته سەر موو چەکەیان.

	A	B	C	D	E
1	زنجیره	ناو	مووچه	سالی خزمەت	کۆی موچە
2	1	ئاکام	$100.00	1	$ 125.00
3	2	محمد	$250.00	2	$ 300.00
4	3	ئامانج	$300.00	4	$ 350.00
5	4	کامەران	$450.00	1	$ 475.00
6	5	کوردستان	$150.00	5	$ 200.00
7	6	کاروان	$400.00	3	$ 450.00
8	7	هەرێم	$900.00	6	$ 950.00
9	8	هیوا	$120.00	1	$ 145.00
10	9	احمد	$200.00	4	$ 250.00
11	شێوازی نوسین	=IF(D2=1,C2+25,C2+50)			

سەرنج

خوێنەری بەرێز ئەنجامدانی هەموو فەکشنەکانیش وەك کردارە بیرکاریەکان وایە تەنها بۆیەك بۆ هەموو خانە کانی(Drag&Drop)خانە ئەنجامی دەدەیت پاشان بۆ خانەکانی تر بە کرداری

تر راستەوخۆ ئەنجامی دەدات.

...فەکشنی (Fuction(OR)&(AND...

لەباسکردنی فەکشنەکان دەمێنینەوە ئەم جارە باسی دوو فەکشن دەکەین بە ئەم دوو فەکشنەش گرنگی (AND)(OR)یەکەوە کە ئەوانیش هەردوو فەکشن

خۆیان هەیە کە ئەویش ئەوەیە دەتوانین ئێمە لە یەك مەرج زیاتر لە سەر دەمان توانی یەك مەرج (IF)خانەکان دابنێین وەك دەزانین لە فەکشنی

لەسەر خانەکان دابنێین بەڵام ئەم دوو فەکشنە دەتوانین(255)مەرج لەسەر خانەکان دابنێین.

(AND)&(OR):-جیاوازی نێوان ئەم دوو فەکشنە

وەك باسمان کردکە ئەم دوو فەکشنە دەتوانین(255) مەرج بۆخانەکەمان دابنێین دا ئەگەر لەم (255)(AND)بەڵام جیاوازی ئەم دوو فەکشنە لەوەدایە لە فەکشنی

مەرجە یەك مەرجیان نەیەتە دی واتە لە یەك مەرجیان ئەو خانەی ئێمە نەگونجێ ئەگەرهەمو مەرجەکانیش(FALSE) ئەوا راستەوخۆ پرۆگرامەکە دەنوسێت

هاتەدی واتە خانەکەمان لەگەڵ ئەو مەرجانەدا گونجا کە بۆمان داناوە ئەوا (TRUE).راستەوخۆ پرۆگرامەکە دەنوسێت

بە پێچەوانەوە ئەگەر لەو مەرجانەی ئێمە بۆی دادەنێین (OR) بەڵام فەکشنی

بەڵام ئەگەر هەموو مەرجەکان (TRUE) یەك مەرجی بێتە دی ئەوا دەنوسێت

نەهاتە دی واتە هەموو مەرجەکان هەڵە بوون ئەوا دەنوسێت (FALSE).

	A	B	C
1	ژمارەکان	فەکشن	ئەنجام
2	1	AND	TRUE
3	شێوازی نوسین	AND(A2=1,A2>0,A2<10,A2<50)	

داناوەکە (**A2**)ئەگەر سەیری ئەم وێنەیە بکەین ئێمە چوار مەرجمان بۆخانەی وتومانە ئەم خانەیە یەکسانە بە (**1**) ،ئەم خانەیە گەورەترە لە (**0**)، ئەم خانەیە بچوکترە لە (**10**)، ئەم خانەیە بچوکترە لە (**50**).. ئەگەر ببینین ئەم خانەیە لە گەڵ هەموو مەرجەکاندا دەگونجێت بۆیە راستەوخۆ نوسراوە (**TRUE**).

	A	B	C
1	ژمارەکان	فەکشن	ئەنجام
2	5	AND	FALSE
3	شێوازی نوسین	AND(A2=1,A2>0,A2<10,A2<50)	

ئەگەر سەیری ئەم وێنەیە بکەین دەبینین لەو چوار مەرجەی کە بۆ خانەکەمان داناوە سیانیان هاتووەتە دی بەلام یەکێکیان نە هاتۆتە دی ئەویش ئەوەیە دەڵێت ئەم خانەیە یەکسانە بە (**1**)، بەلام لە خانەکەدا ژمارە (**5**) داخڵ کراوە کە .

(**FAISE**)یەکسان نیە بە (**1**) بۆیە راستەوخۆ نوسراوە

...فەکشنی (AND)و(IF)Fuction...

وەك لە پێشەوە باسی هەردوو فەکشنەکەمان کردووە و چۆنیەتی بەکارهێنانیانمان رون کردۆتەوە، لەم بەشەدا باس لە بەکارهێنانی ئەم دوو فەکشنە دەکەین بەیەکەوە.

سـوودی بەکارهێنانی ئەم دوو فەکشنە:-

ئێمە کە ئەم دوو فەکشنە بەیەکەوە بەکاردێنین بۆ ئەوەی کە لە یەك مەرج زیاتر ناکرێت وە نوسینی تێکست (IF)لەسەر خانەکان دابنێین کەئەم کردارە بە فەکشن ناکرێت.(AND)و ئەنجامدانی کرداری بیرکاری کەبە فەکشنی

واتە ئێمە فەکشنی (AND)&(IF) بەیەکەوە بەکاردێنین بۆ ئەوەی لە یەك مەرج زیاتر لەسەر خانەکان دابنێین.

بشێوازی بەکارهێنانی ئەم دوو فەکشنە بەیەکەوە:-

1/ بەکارهێنانی ئەم دوو فەکشنە بەیەکەوەتەنها دەبێت راستەوخۆ لە ناو خانەکەدا بینوسین واتە بەرێگاکانی تر نابێت.

2/ بەم شێوازە فەکشنەکە لەناو خانەکدا دەنوسین

=IF(AND(A1>10,A1<20),"A1+20","هیچ برێك وەرناگرێت")

واتە ئێمەلەم فەکشنەیاوتوومانە ئەگەر خانەی (A1)ە بەینی ژمارە (10)تاوەکە(20) دابێت ئەوا ئەم خانەیە کۆبکەرەوە لەگەڵ(10) ئەگەر وانەبوو ئەم تێکستە بنوسە.

نموونە:-

ئەگەر ئێمە نمرەی خوێندکارانمان هەبێت وە بمانەوێت ئاستەکانی خوێندان دیاری بکەین (کەووتوە، پەسەندە،ناوەندە، باشە ،زۆرباشە، نایابە) دیاری بکەین بەیەکەوە ئەم کارە ئەنجام دەدەین. (AND,IF)ئەوا دەبێت بە هەردوو فەکشنی

	A	B	C	D
1	زنجیرە	ناو	نمرە	ئاست
2	3	بریار	10	کەوت
3	7	زیاد	101	هەڵەیە
4	9	شالاو	80	زۆرباشە
5	10	شیروان	75	باشە
6	6	کاروان	50	پەسەندە
7	2	کازاد	98	نایابە
8	8	هەردی	87	زۆرباشە
9	4	هەرێم	76	باشە
10	5	هێمن	54	پەسەندە
11	1	ئاریان	45	کەوت

ئەمەش شێوازی نوسینی فەکشنەکە لەناو خانەکەدا:-

```
=IF(AND(C2>=0,C2<50),"کەوت",IF(AND(C2>=50,C2<60),"پەسەندە",IF(AND(C2>=60,C2,70),"ناوەندە",IF(AND(C2>=70,C2<80),"باشە",IF(AND(C2>=80,C2<90),"زۆرباشە",IF(AND(C2>=90,C2<
100),"نایابە","هەڵەیە"))))))
```

...فەکشنی (SUM IF) Fuction...

ئەم جارە باسی فەکشنێکی گرنگ ئەکەین لەم بەرنامەیەدا کە چەند کارێکی باشی پێ ئەنجام دەدەین. ئەم فەکشنە پێك هاتووە لە تێکەڵ کردنی دوو فەکشن کە لە پێشەوە هەردووکیانمان باس کردووە.

SUM/1 :- بەکاردێت بۆ کۆکردنەوەی خانەکان.

IF/2 :- بەکاردێت بۆ دانانی مەرج لەسەر خانەکان.

SUM IF* :- بەکاردێت بۆ کۆکردنەوەی خانەکان بە پێی مەرج.

واتە ئەم فەکشنە چەند خانەیەك کۆدەکاتەوە بەڵام بەپێی ئەو مەرجەی کە ئێمە بۆی دادەنێین.

چۆنیەتی بەکارهێنانی ئەم فەکشنە:-

1/ لەو خانەی دەمانەوێت ئەم فەکشنەی تێدا بەکاربێنین نیشانەی یەکسان دادەنێین، بەیەکێك لە ڕێگاکان فەکشنەکە دەهێنینە ناو بەرنامەکەوە.

2/ فەکشنەکە لە سێ بەش پێك هاتووە:-

A_ range :- لەم بەشەدا ماوەکەدیاری دەکەین کە مەرجی لەسەر

B_ Criteria :- لەم بەشەدا مەرج بۆخانەکەمان دادەنێین بەس دەبێت مەرجەکە

لە بەینی دەبڵ کۆتەیشندا("") بینوسین.

C_ Sum_range :- لەم بەشەدا ئەو ماوەیەدیاری دەکەین کەبۆمان کۆبکاتەوە.

نموونە:-

ئەگەر ئێمە دوکانێکی فرۆشتنی میووەمان هەبێت بمانەوێت بزانین لە هەریەکێك لەو میوانە بای چەندمان فرۆشتووە ئەوا ئەم کارە بەم فەکشنە دەکەین.

	A	B	C
1	زنجیرە	ناوی میوە	بری پارە
2	1	هەنار	$ 79.00
3	2	سێو	$ 20.00
4	3	شووتی	$ 40.00
5	4	هەرمێ	$ 12.00
6	5	هەنار	$ 60.00
7	6	شووتی	$ 56.00
8	7	سێو	$ 93.00
9	8	هەرمێ	$ 34.00
10	9	هەنار	$ 45.00
11	10	سێو	$ 21.00

بری فرۆشتن			
هەنار	سێو	شووتی	هەرمێ
$184.00	$ 134.00	$96.00	$46.00

=SUMIF(B2:B11,"هەنار",C2:C11) =SUMIF(B2:B1,"سێو",C2:C11) =SUMIF(B2:B11,"شووتی"C2:C11) =SUMIF(B2:B11,"هەرمێ"C2:C11)

سەرنج

ئەگەر ئێمە بمانەوێت کردارەکە بگۆڕین بەجۆرێك خانەیەك دیاری بکەین لە ناو ئەو خانەیەدا ناوی ج میوەیەکمان نوسی راستەوخۆ بری پارەی ئەو میەویەمان پێبلێت. ئەم کردارەش ئاسانە لە جێگای مەرج دانانەکە لەجیاتی ناوی شتومەکەکە بنوسین ئەم شێوەیە دەنوسین (ناوی خانەکە&"=").

=SUM IF (A1:A10,"="&C2,B1:B10)

لەم کاتەدا لە خانەی(C2) دا ناوی ج شتومەکێ بنوسین بری پارەی ئەو شتومکە مان پێدەڵێت

.

...فەکشنی Fuction (COUNT IF)...

ئەم فەکشنە گرینگیەکی خۆی هەیە لەم بەرنامەی مایکرۆسۆفت ئێکسڵ دا ئەم فەکشنەش لە یەگرتنی دوو فەکشن پێکدێت کە هەردوو فەکشنەکەمان لە پێشەوە باس کردووە.

1/COUNT:- بەکاردێت بۆ ژماردن.

2/IF:- بەکاردێت بۆ دانای مەرج.

COUNT IF* :- واتە بیژمێرە ئەگەر (واتە بیژمێرە بەپێی ئەو مەرجەی ئێمە بۆی دادەنێین).

چۆنیەتی بەکارهێنانی ئەم فەکشنە:-

1/ سەرەتا نیشانەی یەکسان دادەنێین و بەیەکێك لە ڕێگاکان فەکشنەکە دەهێنینە ناو پرۆگرامەکە.

2/ ئەم فەکشنە لە دوو بەش پێکدێت:-

A- Range :- لێرەدا ئەو ماوەیە دیاری دەکەین کە دەمانەوێت بیژمێرین.

B- Criteria :- لەم بەشەدا ئەو مەرجە دەنوسین کە بەپێی ئەم مەرجە خانەکان مان بۆ بژمێرێت.

نموونە:-

ئەگەر ئێمە پرۆژەیەکمان هەبێت ڕەگەزی کەسەکانی تێدا بێت بمانەوێت بزانین چەند کەس نێرە و چەند کەس مێ یە ، ئەم کارە بەم فەکشنە دەکرێت.

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
1	زنجیرە	ناو	ڕەگەز			نێر	مێ		
2	1	محمد	نێر			6	4		
3	2	ئاکام	نێر						
4	3	ئاری	نێر						
5	4	کاروان	نێر	=COUNTIF(C2:C11,"نێر")			=COUNTIF(C2:C11,"مێ")		
6	5	مریم	مێ						
7	6	هەریم	نێر						
8	7	شێنێ	مێ						
9	8	کامران	نێر						
10	9	هێشوو	مێ						
11	10	روناک	مێ						

سەرنج

ئە گەر ئێمە بمانەوێت کردارەکە بگۆڕین بەجۆرێك خانەیەك دیاری بکەین ناوی چ شتێکمان نوسی ڕاستەوخۆ ئەو شتەمان بۆ بژمێرێت، ئەم کردارەش ئاسانە لەو بەشەی مەرج دادەنێین لە جیاتی ناوێك بنوسین ، ناوی خانەکە دەنوسین.

COUNT IF (A1,A10,C2)

ئێستا ئەگەر لەو خانەیەدا چی بنوسین ڕاستەوخۆ ژمارەی ئەوەمان پێدەڵێت.

...فەكشنی (NOW&TODAY) Fuction...

ئەم جارە باسی دوو فەكشنی گرنگ دەكەین كە راستەوخۆ پەیوەندیان بە بەروارو كاتی كۆمپیتەرەكەی خۆمانەوە هەیە، كە راستەوخۆ لەگەڵ گۆرانی كات و بەرواری كۆپیتەرەكەماندا ئەمانیش گۆرانكاریان بەسەردا دێت.

1/ TODAY:- ئەم فەكشنە وەك ماناكەی خۆی واتە ئەمرۆ بەنوسینی ئەم فەكشنە لەناو خانەكەدا راستەوخۆ بەرواری ئەمرۆمان پێ نیشان دەدات.

2/ NOW :- ئەم فەكشنە وەك ماناكەی خۆی واتە ئێستا بەنوسینی ئەم فەكشنە لەناو خانەكەدا راستەوخۆ بەرواری ئەمرۆ و كاتی ئێستامان پێ نیشان دەدات.

	A	B
1	TODAY	
2	9/16/2013	
3		
4		
5		
6		
7		

	A	B
1	NOW	
2	9/16/2013 11:22	
3		
4		
5		
6		
7		
8		

کـۆتـــــای:-

خوێنەری ئەزیز و خۆشەویست لیرەدا کۆتای بەم کتێبە دەهێنین هەر چەندە هەندێ شتی ترماوە کە باسیان بکەین بەڵام من هەوڵم داوە زۆربەی ئەو بابەتە گرنگانە باس بکەم کە ئیشمان پێیان دەبێت وە هەروەها ئەگەر کەسێك سەرەتای بێت لە فێربونی ئەم بەرنامەیە ئەوا زۆر بە ئاسانی لە بابەتەکان دەگات.

هەروەها هیوادارم بمبورن لە هەر هەڵەیەك کە کردبیتم لەم بوارەدا جا لە باسکردنی بابەتەکاندا بێت یان هەر هەڵەیەکی تر بێت چونکە هەموو کەسێك ئەگەری ئەوەی هەیە هەلە بکات لە هەر کاتێکدا بێت.

بۆ هەر رەخنەو پێشنیارێك پەیوەندیم پێوە بکەن

HARDYKANABY@YAHOO.COM

FACEBOOK.COM/HARDY KANABY

بۆبینینی وانەی فێرکاری بەڤیدۆ لەسەر ئەم بەرنامەیە

YOUTUBE.COM/HARDY KANABY

نــــووسەر: هەردی کانبی

زانکۆی سلێمانی – بەشی ژمێریاری

قۆناغی یەکەم